

Naše kulturno hotenje

Govor predsednika Krščanske kulturne zveze Lovra Kaseljna na občnem zboru

Občni zbor je obračun o dejavnosti, uspehih in neuspehih Zveze v minuli poslovni dobi. Želim pokazati le na nekatere posebno pomembne dosežke in pojave ter povedati nekaj načelnih stvari, ki so bile važne ali vsaj značilne za KKZ v pretekli poslovni dobi.

Na začetku poslovnega leta sem v »Nasem tedniku« ugotovil potrebo in postavil zahtevo po močnejši lastni kulturni dejavnosti kot protiuteži k zgolj pasivni konzumaciji po večini malovredne in nujno raznarodovalne duhovne hrane, ki jo nam dobivata na dom radio in televizija — pa tudi kot dopolnila h gostovanjem iz Slovenije, ki ne smejo in nočejo biti nadomestilo za lastno kulturno ustvarjanje.

Hkrati sem izpovedal mnenje, da naj bi bila naša kulturna društva spet v večji meri izobraževalna društva, ki bi našemu človeku, zlasti mlademu, nadomeščala, česar mu obvezna državna šola ne nudi. Mislim sem pri tem zlasti na ustrezne poučne sestanke s predavanji o aktualnih vprašanjih in posebno še z jezikovno izpopolnitvijo.

Ta zamisel žal zaradi nastalih ovir (tj. us ob času naše kulturne sezone) po večini ni prišla do uresničitve. Organizacijski in govorniški tečaj, ki ga je KKZ priredila v Tinjah, je bil kljub mnogostranski informaciji in vabljenju le slabo obiskan.

Za jezikovno izpopolnitev pa nam je položila nov temelj Potujoča knjižnica, ki smo jo za enkrat porazdelili na dijaške domove ter na društva v Selah, Svečah, Št. Jakobu v Rožu, Globasnici in Smihelu. Nam je pri tem pripadla le vloga razdeljevalca. Za vse drugo delo in pa za knjige same pa dolgujemo iskreno hvalečnost darovalcem in zbirateljem knjig v Sloveniji, zlasti študijski knjižnici na Ravnah in še posebej gospodu ravnatelju dr. Francu Sušniku.

Kar zadeva druge oblike kulturne dejavnosti, pa lahko rečemo, da je bila kar dosti razgibana. 243 prireditvev od konca februarja 1971 do danes je kar povoljna bilanca o življenju in delu kulturne zveze. Nekatere naše kulturne skupine so bile posebno aktivne in so dosegle razveseljivo število lastnih prireditvev in medsebojnih gostovanj; vseh je bilo 137. Priznanje in zahvala vsem prosvetarjem, ki so pripravljali ali vodili razne nastope! V tej zvezi smem posebej omeniti posrečeni nastop pliberške farne mladine s komedijo »Kadar se ženski jezik ne suče« v režiji ravnatelja Jožkota Hudla in njegove žene, s katero je bila celo povabljena na pokrajinsko tekmovanje na Prevaljah.

Tudi naši dijaki so svoj prosti čas posvečali kulturnemu delu. Naštudirali so med drugim igro ter z njo tudi gostovali na več krajih. Zlasti pa so rade volje sodelovali pri osrednjih prireditvah z recitacijami in deklamacijami. Posebej naj omenim zborna recitacijo na spominski proslavi 30-letnice izseljevanja, ki je močno zadela in ganila. Razočaralo pa je poročanje o njej v naših listih: nobene ocene, ne pozitivne ne negativne! Tako se mladine ne pridobiva! Gotovo bi bili dijaki in dijanke veseli še tako skromne pohvale in priznanja za res uspeli nastop.

Posebne omembe vredna se mi zdijo tudi skioptična predavanja g. Vinka Zalela, imel jih je 106 na 50 krajih, zlasti zaradi tega, ker jih je bilo precejšen del na jezikovni meji, v krajih, kjer drugi slovenski nastopi skoraj niso več možni. Z njimi je bilo ustrezno izrecni želji KKZ, ki si je nadelo nalogo, da tudi jezikovno obmejnim krajem postreže s kvalitetnimi kulturnimi prireditvami.

(Dalje na 4. strani)

Samostojni nastopi nujno potrebni

Ni mi jasno, zakaj naj bi samostojno slovensko politično nastopanje pomenilo osamitev oziroma „izolacijo“ pred avstrijsko družbo in njenimi temelji (strukturami). Res je, da lahko Slovenci uspešno nastopamo le na deželni ravni, ker bi za nastopanje na zvezni morali doseči že izredno strnjeno in narodnopolitično zavest. Toda dežela je v celoti polnopraven član avstrijske družbe in njene sestave, še celo več, vsaka občina in okraj je del avstrijske državne celote.

In prav nič manj ni del avstrijske državne celote koroško-slovenska skupnost, že po sami naravi in po sami stvarnosti, dasi nam tega nekatere politične in narodnjarske sile nočejo priznati in nam uveljavljanje tega položaja na vse kriplje ovirajo.

Koroški Slovenci del avstrijske družbe

Del avstrijske družbe je koroško slovenska skupnost že po naravi, ker je na svoji domači zemlji prisotna že stoletja, in po stvarnosti, ker ima avstrijsko državljanstvo, zakaj bi se torej morala potem šele vključevati v avstrijsko družbo s tem, da bi molodovala za dovoljenje, če sme postaviti nekaj svojih predstavnikov na listi ene od vsedržavnih strank, ali pa mogoče vseh treh ali štirih?

Kaj bi iz vsega tega sledilo je jasno. Slovenski kandidat bi smel biti postavljen le tam, kjer bi bilo po volji veliki stranki, ne pa tam, kjer bi po presoji naše skupnosti resnično mogel imeti uspeh. Slovenskih kandidatov bi smelo biti le toliko, kolikor bi se zdelo primerno veliki stranki, ki bi hotela pomiriti tudi Slovincem sovražne sile in si jih pridobiti, ker bi jim dala upati, da se bodo slovenske vrste zvoledenele in da kaka mala koncesija v prid slovenski skupnosti more biti še najboljši način na mirni poti njenega „naravnega“ vključevanja ali vobčinjenja in njenega prenehanja.

Liberté, egalité, fraternité

Ali se mogoče Ljudska in Socialistična stranka tudi izdvajata iz avstrijske družbe,

ko nastopata vsaka posebej. Saj bi, če se po omenjeni logiki ne bi hoteli osamljati, morali nastopati skupno. In prav nič drugačno ni stanje koroško slovenske skupnosti. Nastopati mora samostojno, ker edino tako lahko svobodno postavi svoje zahteve, ne da bi ji okvir njenih zahtev določali drugi, s tem da bi ji dajali upanje, da se bodo njene pravice reševale s štetjem po kapljicah in da bi slovenski koroški skupnosti lepo pristrigljali peruti s minimalno pripustitvijo njenih predstavnikov v razne organizacije, seveda ob zvokih fanfar, ki bi vsemu svetu oznanjale taka dejanja sožitja, enakopravnosti ali pa kar liberté, egalité, fraternité. Bolniku se ob zadnji uri pač da vse, kar si požel, saj tako ne bo več dolgo. Torej...

Pristni narodni in mednarodni pečat

Že vsa povojna leta so nam poznane sile — bodisi v nazadnjaški ali v „napredni“ stranki, ki nas z raznimi štetji, šolskimi, občinskimi spremembami, z zatajevanjem, skrunjenjem spomenikov pokojnim itd. potiskajo na mrtvi tir. Po drugi strani pa si prizadevajo voditi psička na vrvici, da ne bi preveč lajal in motil dobrososedskih odnosov in še česa. Slabo smo prebavili vse te

dobronamerne posege od zunaj, ne da bi poiskovali kaj več delati, na znotraj, ne da bi se trudili za večjo strnitev naših sil, organizacij, družbenega in gospodarskega povezovanja in uveljavljanja, skratka naše ga skupnega nastopanja na vseh toriščih družbenega življenja, tudi političnega, kajti prav to nam daje pristni narodni in mednarodni znak in pečat, prav ob temu izve svet za nas.

Postavljajo nas pred dejstvo

Potem ko so govorila že vsa orožja se je nekaj zganilo in se uradno pripravlja kakšen napis kljub mednarodni obvezi v sami državni pogodbi pred nič manj kot sedem-

(Dalje na 4. strani)

poslušati predvsem tudi večino, kajti „smo za kulturno politiko, ki je vredna tradicije Korošcev“.

V debati, ki je bila zelo živahna, so delegati kritizirali predvsem negibčnost stranke in dejstvo, da se izvoljeni mandatarji mnogo premalo prikažejo na podeželju in da jih vse bolj najdeš v strankini centrali v Celovcu.

Zanimiv je bil tudi prispevek poslanca Guggenbergerja, ki je trdil, da se je ÖVP po vojni napačno usmerila, kar se tiče nacionalsocialistov in pa, da se mora Ljudska stranka končno ločiti od klerikalizma. Omenil je v tej zvezi vsekakor zanimivo vest, da je bila prva stavka v koroški zgodovini proti cerkveni oblasti in da je bila prva demonstracija v Celovcu proti škofu Khanu.

Pa tudi v debati so se oglašali k manjšinskemu problemu. Pliberški podžupan Mory je zastopal npr. mnenje, da se koroško manjšinsko vprašanje ne da primerjati z ostalimi v Evropi in da se morajo upoštevati pri „reševanju“ manjšinskega vprašanja na Koroškem pozicije večine. Bil je seveda tudi za ugotavljanje manjšine.

Zvezni strankin predsednik dr. Karl Schleinzler, ki je prisostvoval občnemu zboru, je v svojem referatu napadal zvezno vlado dr. Kreiskega in med drugim omenil, da bi bil Ring na Dunaju že zdavnaj poln demonstrantov, če bi naraščala draginja tako hitro tudi med vladanjem ÖVP. Danes pa se ljudstvo premalo zneni za ta dejstva in molči. Opomnil je funkcionarje Ljudske stranke naj informirajo volivce. Izrekel je voljo po ponovnem prevzemu vlade s strani ÖVP in omenil, da imajo v njegovi stranki vsi prostora, ki so proti vsakemu ekstremizmu in kritično gledajo na socializem.

Kot je razvidno iz poročila, se je strankin zbor bavil tudi z realizacijo člena 7 državne pogodbe. Če ne bi vedeli za dejstva, bi se nam morale zdeti besede poslanca dr. Goesa, da se moramo zahvaliti za državno pogodbo in tudi za člen 7 Avstrijski ljudski stranki in da nosi zato ÖVP tudi glavno odgovornost, naravnost čudovite.

Res je, tudi ÖVP je izdelala predloge in bila je občasno tudi iniciativna na tem področju. Toda kakšni so bili zakonski predlogi? Vsekakor smo jih morali koroški Slovenci od prvega do zadnjega vse odkloniti.

Zato bomo zelo vedela svoje „glavne odgovornosti“ in začela reševati naše življenjske interese skupno z nami, zavedajoč se, da je republika Avstrija sprejela zaščitne določbe člena 7 izključno v interesu manjšine. Kulturna politika koroške ljudske stranke mora postati res vredna tradiciji vseh Korošcev. W.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

vabi na

PEVSKI KONCERT

ki bo v soboto, dne 17. junija 1972, ob 20. uri v Mestnem domu v Šmohorju

Nastopajo: Mešani zbor „Jakob Petelin-Gallus“ iz Celovca, dirigent Jožko

Kovačič, in folklorna skupina „Planina“ iz Sel.

Prijatelji in ljubitelji lepe pesmi prisrčno vabljeni!

Vstopnice dobite eno uro pred prireditvijo.

Smo za kulturno politiko, ki je vredna tradicije Korošcev . . .

Deželni svetnik Herbert Bacher govoril o manjšinski problematiki na Koroškem

V soboto, dne 10. junija, t. l., je strankin zbor koroške Ljudske stranke, ki se ga je udeležilo 243 delegatov, ponovno izvolil za svojega predsednika deželnega svetnika Bacherja s 195 glasovi. Finančni referent stranke je zopet postal dipl. trg. Gorton, organizacijski referent pa prof. Hugo Reinprecht, ki je zamenjal doktor Goesa.

Herbert Bacher se je v svojem vodnem referatu dotaknil predvsem treh za Koroško važnih problemov:

V zadnjem času govorijo o industrijskem centru Št. Vid ob Glini — Celovec — Beljak. Bacher je bil mnenja, da je treba izdelati študije o možnosti industrializacije drugih pokrajin.

V zvezi z novonastalimi občinami pa je strankin predsednik menil, da je šlo ÖVP pri pogajanjih s SPÖ za načelne premisle-

ke in za to, da bi preprečila nadaljne združitve občin. Tem pogajanjem pa se je pzoneje v debati najbolj zoperstavil občinski odbornik Frantschach-St. Gertrauda Kienberger in izrekel vodstvu ÖVP nezaupnico.

Na široko pa je Bacher zavzel tudi stališče k predlogu deželnega glavarja Sime o dvojezičnih topografskih napisih.

Zastopal je mnenje, da je ÖVP tudi že dosti storila za koroške Slovence in posebej omenil ceste, ki so jih baje gradili na pobudo mandatarjev Ljudske stranke, nagnil je Slovensko gimnazijo in pravico javnosti za šole v Št. Jakobu in Št. Rupertu.

Dvojezične napise, kot jih predlaga Sima, je Bacher odklonil in ponovno trdil, da ustreza tim. Klausov predlog bolj državnim pogodbam. Najmočnejši argument, zakaj je proti, pa je bila trditev, da je zadeta tudi večina in ne samo manjšina. Zato je treba

ÖVP in koroški Slovenci

Narodni svet koroških Slovencev je nastopil po drugi svetovni vojni prvičkrat pri volitvah v koroški deželni zbor 9. oktobra 1949. Tedaj so bile isti dan v Avstriji tudi državnozbornske volitve, pri katerih je podprl Narodni svet s sledečimi argumenti Avstrijsko ljudsko stranko: „V teh velikih trenutkih dokažemo našo politično zrelost s tem, da volimo v državni zbor ÖVP. Sklepi velesil o naših državnih mejah so za nas politična realnost in našo lojalnost potrdimo s tem, da damo svoje glasove v državni zbor stranki, ki je nosilec avstrijske državne ideje. S tem volimo katoliško krilo te avstrijske stranke in se zavestno odmaknemo od skrajne desnice in leve.“

Vendar se v poznejših letih odnosi do ÖVP niso mogli tako razvijati, kot bi bilo to pričakovati. Res je omogočila Avstrijska ljudska stranka pravico javnosti obema gospodinjstima šolama, vendar je boj proti tedanji obvezni dvojezični šoli, ki ga je vodila ÖVP z vso ostrino, onemogočil na Koroškem kako tesnejše sodelovanje z Avstrijsko ljudsko stranko.

Boljše je bilo sodelovanje koroških Slovencev z Nemci v okviru Katoliške akcije, katere vidni predstavnik je bil dipl. inž. dr. Ludwig Weiss. Ko ga je kandidirala ÖVP pri volitvah, ki so sledile podpisu avstrijske državne pogodbe, se je Narodni svet zavzel s katoliškimi krogi v deželi za izvolitev dr. Weissa. Novoizvoljeni državni poslanec je večkrat izjavil, da je prišel v državni zbor le zaradi tega, ker so ga močno podprli tudi koroški Slovenci. Kot državni poslanec in pozneje kot minister v Klausovi vladi, se je trudil za dober odnos do koroških Slovencev ter je skušal v tem smislu vplivati tudi na politiko koroške ÖVP. V deželi je po letu 1960 prišlo do tesnejšega sodelovanja tudi po zaslugi bivšega namestnika deželnega glavarja inž. Thomasa Truppeja. To sodelovanje se je dalo v naslednjih letih izgraditi, tako da je našel ob priliki dvajsetletnice obstoja druge avstrijske republike in desetletnice podpisa avstrijske državne pogodbe tedanji zvezni kancler doktor Klaus na slavnostni akademiji koroških Slovencev v Celovcu za v Avstriji živeče manjšine besede, ki jih do tedaj še niso nikoli slišali iz ust kakega avstrijskega državnika. Kot prvi avstrijski kancler in predsednik Avstrijske ljudske stranke se je odločno izrekel dr. Klaus tudi proti ugotavljanju manjšine.

Na Koroškem je nasledoval pot sodelovanja s Slovenci tudi deželni svetnik Herbert Bacher. Kot agrarni referent pri koroški deželni vladi je podpiral težnje tudi našega kmečkega prebivalstva. Gotovo drži, da je prišlo tako na socialistični strani kot na strani ÖVP do odločitev, ki jih koroški Slovenci nismo razumeli in z njimi tudi nismo soglašali. So se pa razvijali odnosi obeh velikih strank do koroških Slovencev vedno bolj v smeri odkritega sodelovanja.

Dne 5. aprila 1972 sem imel priliko, se razgovarjati s predsednikom Avstrijske ljudske stranke, ministrom dr. Schleinzerm na Dunaju v zvezi z vlogo, ki jo je nastopil Narodni svet koroških Slovencev na Avstrijsko ljudsko stranko glede ugotavljanja manjšine. Dr. Schleinzer je dejal, da se na tozadnem stališču ÖVP ničesar ni spremenilo in da Avstrijska ljudska stranka v parlamentu ne bo podprla zahteve Svobodnjaške stranke in dr. Scrinzija po ugotavljanju manjšine.

V soboto, dne 10. junija 1972, je imela koroška ÖVP svoj redni občni zbor. Na njem je bil ponovno izvoljen za predsednika deželni svetnik Herbert Bacher. Občni zbor je bil v znamenju krize, v kateri se nahaja stranka, odkar je bila porinjena na državni ravni v opozicijo. V manjšinski politiki se prikazuje ÖVP po občnem zboru takole: ÖVP je proti ugotavljanju manjšine. Odklanja pa tudi vladni osnutek v zvezi s prizadevanji po delni uresničitvi dvojezičnih napisov, ki je sedaj v razpravi, z utemeljitvijo, da je ta osnutek proti državni pogodbi. Proti temu osnutku pa je tudi zaradi tega, ker pri predpripravi osnutka ni bila pritegnjena k sodelovanju.

V tej zvezi poudarjamo, da je proti državni pogodbi prav tako tudi osnutek ÖVP, kajti glasovanj o tem, ali naj se v kaki občini uresniči dvojezični napis ali ne, ne more biti. Državna pogodba govori jasno o upravnih in sodnih okrajih, v katerih mora država uresničiti dvojezične napise.

V manjšinsko-političnih vprašanjih ÖVP bo treba sodobnejših oprijemov ter konceptov, ki bi našli primeren odmev tudi med koroškimi Slovenci. Pristanek tajnika ÖVP

Poslanstvo našega tiska

Za pravice naše zamejske skupnosti se borimo tudi s tem, da naročamo, podpiramo in širimo zamejski tisk.

Naš tisk ogledalo naše skupnosti

Naš tisk je ogledalo in listina (dokument) naše skupnosti. Povezuje nas s svetom in obenem opozarja svet na nas, na naš položaj, na naša vprašanja. Redno in stalno poročanje našega tiska bi moralo ustvarjati stvarno sliko o zamejstvu, tudi o koroško slovenski skupnosti in njenem položaju brez pretiranih iluzij, pa tudi brez črnoglednosti.

Naš tisk ima nalogo poročanja

Naš tisk opravlja v naši družbi nalogo poročanja in obveščanja. Naša dolžnost je, da ga redno prebiramo in da smo tako na tekočem o uspehih, ki smo jih kot zamejska skupnost dosegli v prizadevanjih za našo enakopravnost in pravice. S svojo zgodovino in jezikom smo polnopravna skupnost v državi in če smo zavezani nasproti državi plačevati davke in opravljati vojaško obveznost, nam pritiče tudi neokrnjeno priznanje naše narodnosti, kot družbene in jezikovne skupnosti. To neodpovedljivo naravno pravico lahko jasno izrazimo preko našega tiska tako našim kot tudi rojakom v matični domovini in zdomstvu in pa tudi svetu samemu, vsem demokratičnim skupinam in ljudem, ki se zavzemajo in borijo za uveljavitev naravnih človekovih pravic.

Poročila in objave o naših kulturnih in prosvetnih prireditvah, priobčena v našem glasilu, poročila o sklepih in odločitvah naših osrednjih organizacij, gospodarska poročila naših gospodarskih ustanov in naših podjetnikov, neutrudno versko in prosvetno požrtvovalno delovanje naših duhovnikov, in še toliko novic, s katerimi nas naš tisk seznanja, pričajo o naši življenjski moči.

Seznanjanje z dogodki o zamejski skupnosti

Toda naša zamejska skupnost se mora za svoje naravno okolje šele boriti in mora se boriti, če noče, da ji nadenejo zadušljiv oklep ali pa nepristno in neizvirno masko, za katero bo zamirala in zamrla volja po ustvarjalnosti in storilnosti v naših ljudeh, kajti ta more priti do izraza le v naravnem okolju. Za ustvarjanje takega okolja mora vsak prispevati po svojih močeh. Najprej je bistveno, da se rešimo neke uročenosti in se lahko sproščeno pogovarjamo v naši govorici, materinem jeziku, ki je najbolj naravna sestavina našega okolja. Nadalje mora vsakdo seznanjati druge z dogajanjem v naši zamejski skupnosti. Ni tako težko in našli bomo toliko časa, da bomo npr. po-

ANGELA DAVIS OPROŠČENA:

Kdo je zmagal?

Sedemindvajsetletna ameriška docentka filozofije Angela Davis, ki je bila obdolžena zarote ter ugrabitve, je oproščena tožbe. Po pol drugem letu preiskovalnega zapora so jo postavili pred sodišče ter jo po 14-tedenskem mamutnem procesu oprostili obtožbe.

Proces, ki mu je ves svet z zanimanjem sledil, je poleg prahu sprožil še val demonstracij ter solidarnih manifestacij. Oprostitev pa končno postavlja vprašanje, kdo in kaj je vzrok tega „happy-enda“.

Ko je bela ameriška oblast zaprla črno-poltno marksistko Angela Davis, je bil ogorčen ves svet. Stranke in organizacije, predvsem socialistične in komunistične, po celem svetu so označile ameriški režim za fašističen, reakcionaren in rasističen. Solidarna zborovanja, demonstracije, manifestacije so bile na dnevnem redu in odgovor na ravnanje ameriških oblasti.

Le-te so dosegle svoj višek, ko je postalo znano, da so porotniki sami belci, da sodstvo ZDA ni upoštevalo reprezentantnega prereza ameriškega prebivalstva. Ange-

dr. Paulitscha za medsebojne stike s predstavniki političnega življenja Slovenije pred študenti in profesorji politične šole v Ljubljani ob priliki njihovega obiska na Koroškem kaže, da se zaveda ÖVP potrebe po novi usmeritvi svoje deželne politike. V tej zvezi bo treba na novo premisliti odnos ÖVP do katoliško usmerjenega krila koroških Slovencev.

Dr. V. Inzko

slali kako izredno uspelo številko našega zamejskega lista znancem in prijateljem doma, v matični domovini ali zdomstvu. Našli bomo tudi toliko časa, da bomo včasih opozorili naš list na kaka vprašanja, ki bi jih morala izvedeti širša zamejska in matična javnost, pa četudi le v nekaj besedah.

V boj za pravice tretjega sveta — namesto za lastno skupnost

Nekatere od nas vabijo kričeče poslikane tuje revije in ves podoben blišč. Mnogi najdejo razvedrilo samo v prebiranju pustolovskih ali v ljubezenskih romanih. Hoteli bi se nekako odmakniti od vsakdanje stvarnosti, preštevaljo mogoče še najnovejše znamke avtomobilov, toda ne pogledajo slovenskega časnika in se zato ne seznanijo z usodo skupnosti, ki ji sicer pripadajo in zato tudi njih samih. Ob temu bi se pravzaprav morali na novo vprašati, kaj pomeni biti pismen in kaj nepismen. Ljudje, ki jim je poročanje poklic, časnikarji in poročevalci, nas stalno preplavljajo s svojimi poročili in največkrat se niti ne zavedamo, da sprejemamo vase vse brez kakršnekoli izbire, še največkrat pa najbolj prazne stvari in senzacije, recimo poročila o intimnem življenju kake filmske zvezde ali kakega popevkarja, kar nas v resnici prav malo zanima, toda nevede nasedomo poročevalski vsiljivosti. Včasih ima poročanje tudi resen videz. Ko so nekateri mladostniki brali o ljudstvih v razvoju, o razvitih in nerazvitih, o latinskoameriških težavah ipd., se z vso mladostno vnemo vržejo v boj za pravice narodov tretjega sveta, seveda samo v besedah in referatih. Izgubijo pa stik z lastno

Skrb za porabske Slovence in gradišćanske Hrvate

Na Madžarskem je bilo čutili, da je partija naklonjena narodnostnim skupinam, vendar ni bilo povezave med odločitvami partije in krajevnimi ter županijskimi sveti, torej organi, ki so pristojni za uresničitev odločitev partije na področju narodnostne politike. To se je čutilo na zadnjem kongresu narodnostnih zvez Madžarske leta 1969.

Zato ustanovitev koordinacijske komisije za vprašanje narodnosti pri prosvetnem ministru v Budimpešti hrabri številne družbeno politične delavce južnoslovanskih narodnosti.

Formirana je torej komisija za vprašanja narodnosti na vladnem nivoju in vanjo so prišli predstavniki ministrstva za finance, zunanjega ministrstva, urada za organe ljudske oblasti in urada za informacije pri

skupnostjo, ki živi še bolj pozabljena kot pa tretji svet, ki pa bi tudi temu mogla mnogo pripomoči s svojo ustvarjalnostjo, če bi pristo prosto zaživela v svojem naravnem okolju. Razkrijmo torej pravo sliko, kdo stori več tudi za tretji svet tu v naši koroško-slovenski skupnosti? Mar ne prav preprosti verniki, ki vzdržujejo številne bogoslovce iz mnogih predelov Afrike in Azije pri njihovem bogoslovnem študiju? Kdor občuti stisko pa tudi uspehe doma, ta bo znal razumeti tudi potrebe drugod, najsi bo tudi v Afriki in Aziji. Nekdo pa bo bral in bral, študiral in govoril, toda ne sedaj ne kasneje kaj naredil, to prav zato, ker se je oddaljil od svojega domačega okolja. Z domačim okoljem moramo ostati povezani, oziroma moramo biti nanj navezani tudi če smo zdoma — preko našega tiska.

Vsako glasilo navadno zastopa svoja stališča, včasih drži neko linijo in iznaša samo gledanja določenega kroga ljudi. Zastopanje nekih trdnih stališč ali čuvanje določenih naravnih, verskih in družbenih vrednot je popolnoma naravno. Toda to samo še ne pomeni neke ozkosti, nekega strahu pred drugačnimi pogledi ali mnenja, da bralci ne smejo izvedeti, da obstajajo tudi drugačni nazori in ideologije, kar pravzaprav že tako ali tako vedo. Današnja slovenska družba je skupnost mnogih pogledov, toda na vsakem od nas je, da se trudi za skupnost pogovora in sožitja. Če so med nami osebna nasprotja v pogledih na svet, si kot skupnost ne moremo biti nasprotniki, si kot rojaki, ki si prizadevamo za skupne cilje, niti ne smemo biti. Glasila naj nam bodo tribuna mnenj in predlogov, takih ali drugačnih, čeprav glasilo zastopa in ohranja svoje poglede, toda soočanje gledišč ustvarja velik korak naprej na poti naše večje povezanosti.

ministrskem svetu. Svoje predstavnike imajo v komisiji tudi družbene organizacije. Na nedavni tiskovni konferenci (prvi) so njeni predstavniki zatrjevali, da je pač za uresničenje narodnostne politike največ nalog na prosvetnem in kulturnem področju.

Tudi 61. člen ustave Madžarske, ki pripadnikom narodnosti zagotavlja kolektivne pravice, poleg poudarjanja enakopravnosti, pretežno govori o uporabi materinega jezika, o pouku v materinščini in o čuvanju ter negovanju lastne kulture.

Komisija za vprašanja narodnostnih skupin se bo sestajala enkrat letno, po potrebi tudi večkrat. Dveletni program, sprejet na prvi seji, med drugim predvideva obsežno poročilo o ukrepih, sprejetih v zadnjih letih na področju narodnostne politike in o njihovem uresničevanju v sedanjem položaju. Med druge konkretne naloge iz dvoletnega delovnega programa pa je uvrščeno tudi proučevanje dela dveh že obstoječih odborov za vprašanja narodnosti pri svetu Železne županije in županije Baranja (V Železni županiji živijo porabski Slovenci in gradišćanski Hrvati).

WERNHER VON BRAUN ZAPUŠČA VESOLJSKO USTANOVO NASA

Svetovnoznan ameriški znanstvenik nemškega porekla Wernher von Braun, ki je pripravil in razvil načrt za ameriške rakete, bo zapustil vesoljsko ustanovo NASA (Ameriška uprava za aeronavtiko in vesoljske raziskave). Vest je sporočilo vodstvo ustanove v Washingtonu, ki je povedalo, da bo znanstvenik prevzel podpredsedstvo zasebne družbe „Fair child“, ki se tudi ukvarja z vesoljsko tehnologijo.

Von Braun je „oče“ vseh najpomembnejših ameriških raket od jupitra C, s katerim so poslali v vesolje prvi umetni satelit do orjaškega saturna, ki ga uporabljajo za plete na Luno.

Znanstvenik je v intervjuju s časnikarji izjavil, da zapušča državno vesoljsko ustanovo, ker bi rad razvil nekatere druge vesoljske programe. Za to delo je, po besedah znanstvenika, okolje v zasebni družbi bolj primerno.

Von Braun je med drugo svetovno vojno vodil ekipo znanstvenikov, ki so izdelali letajočo bombo V2, predhodnico sodobnih raket. Ko so se ruske čete približale Berlinu, je znanstvenik s skupino kolegov šel k Američanom, ki so ga takoj odvedli v Združene države Amerike, kjer so mu poverili vodstvo ekipe, ki je zasnovala ameriški raketni in vesoljski načrt.

Za tiste, ki bodo študirali

IZBIRA ŠTUDIJA — KOT BODOČI POKLIC, V OSEBNO ZADOVOLJSTVO, ZA NARODNO SKUPNOST

Številni slovenski dijaki bodo tudi letos končali gimnazijo ali kako drugo srednjo šolo in se odločili za nadaljevanje šolanja na visokih šolah. Večini od njih pa je še slabo poznano, kakšen je visokošolski študij. Predstavljajo si ga sicer za nekoliko težjega od običajne srednje šole, toda vse težave bodo premagali, si mislijo, če se bodo odločili za tisto vrsto študija, ki jim je na prvi pogled pri srcu.

Kasneje pa se pokaže, da je izbrani študij bolj mnogostranski, kot so si ga bili zamišljali; da je poleg simpatičnih glavnih predmetov, za katere so se bili odločili, treba predelati še celo vrsto drugih, „nesimpatičnih“. Komur je pri srcu recimo medicina, pa ga fizika in kemija ne privlačita, mu to ne bo prav nič pomagalo, predelati bo moral tudi slednji dve. Kdor rad gospodari ali prodaja in se bo odločil za študij gospodarskih ved, bo moral trdo delati tudi na suhoparni matematiki in statistiki. Pri študiju jezikovnih ved se je treba spopasti z morjem starodavnega izrazja, slovnice, stare jezikovne zgradbe vseh mogočih jezikov in podjezikov, s podrobnostmi in primerjavami, ki jim ni konca.

Prvo razočaranje

Kakršenkoli študij, vsak ima prijetne in neprijetne strani, privlačne in manj privlačne smeri in nobeden ni lažji od drugega. Odločitev za študijsko smer in prihodnji poklic, ki nam je pri srcu, nam bo lahko v prvih študijskih letih prinesla razočaranje. „Saj to ni tisto, kar sem pričakoval,“ si bo marsikdo mislil. Prav nič ne pomaga, če boš sedaj presedel na drugo fakulteto misleč, da bo tam študij „lažji“. **Stvar se bo samo ponovila, ti pa si izgubil celo leto ali morda še več kot eno. Na začetem študiju je treba vztrajati, opustiti vsaj prvi dve leti vsa postranska dejstevovanja pri krožkih, se pogosto odpovedati celo obiskom gledališč in drugih predstav ter res samo delati, trdo trdo delati.**

Aktivno delo v slovenski skupnosti

Nekako po dveh letih je prva sila mimo. Študiranje smo se že toliko navadili, da nam sedaj ne grozi neprestano, kdaj nas bodo izpiti pritisnili, da bi čutili obup; nismo več med biti in ne biti. Pred nami se začne jasneje svitati naš bodoči poklic, ki smo si ga ob odločitvi postavili za cilj. Sedaj se lahko tudi nekoliko razgledamo po dogajanjih v svetu, še bolj pa v sami domovini in v naši zamejski skupnosti. Kot dejavni člani slovenskega zamejstva bomo, kolikor nam bo čas dopuščal, tudi sodelovali z dejavnostjo naših zamejskih organizacij in ustanov, kajti polja našega narodnega dela so še zelo zelo obširna in vsak prispevek je dragocen. S sodelovanjem po svojih močeh začnemo vzdrževati živo vez našim naravnim domačim okoljem in počasi vpletamo naše prispevke v celoto zamejske dejavnosti, katere živi del s tem postajamo. Širimo zamejski tisk, širimo slovensko besedo, širimo koroško slovensko misel.

Tvoj bodoči poklic naj koristi slovenski skupnosti

Vsakdo, ki se za študij odloča, naj bi se tudi zavedal, da lahko njegov bodoči poklic zelo koristi zamejski skupnosti. Lahko je njegovo poklicno delo neposredno vključeno v zamejsko-slovensko ali širše-slovensko znanstveno, prosvetno, gospodarsko in politično ter kulturno dejavnost, lahko pa je v neprecenljivo korist njegovo narodnostno dejstevovanje poleg poklicnega dela. Kjerkoli se že kdo nahaja, zmeraj naj poizkuša ustvariti živo vez s slovensko skupnostjo, posebno še z zamejsko skupnostjo, ki pozornosti in pomoči najbolj potrebuje, kajti, čeprav smo slovenski ljudje doma in v svetu že veliko dosegli in ustvarili, je kljub temu še ogromno dela, ki ga je treba opraviti ali pa izboljšati, **zlasti še pri iskanju prave podobe slovenstva, da naši ljudje ne bodo imeli po nepotrebnem občutkov manjvrednosti in naši polizobraženci občutkov naše majhnosti, ki jim ga je prinesel stik s tujim, lahko francoskim, angleškim, mogoče tudi nemškim ali celo ruskim svetom.**

Slovenski svet je treba šele odkrivati

Nikakor niso veljavne vse sodbe, pogledi in nazori o slovenstvu, ki so jih ustvarili tuji znanstveniki in tuje univerze, ter so jih mnogokrat naši znanstveniki in znanstvene ustanove preprosto posnele, ne da bi jih poprej z našega stališča kritično premotrili. Lahko so taki nazori po črkah celo držali, toda spremljal jih je omalovaževalen

duh, ki so ga mnogi naši strokovnjaki nezavedno sprejeli. Od tod tisto neumno ponavljanje o neki slovenski majhnosti, ki se drži našega (pol)izobraženstva: da smo sicer majhni, a da smo sorazmerno „veliko“ dosegli. V resnici smo kot narod po velikosti nekako v sredini. Za nami je cela vrsta narodov in narodov ter malih narodov, a tudi takih, ki so številčno celo krepkejši, a se niti niso izoblikovali v narod. Po naravi imajo slovenski ljudje neverjetno vztrajnost in trdoživost. Nekaj pa je res. Težko bi našli še narod, majhen ali večji, kjer bi bila obzorja njegovih izobražencev tako ozka, kjer bi bilo izobraženstvo tako zaverovano v tuji blišč, v odreševalske mite, v neoporečnost tuje znanosti itd. Zato ostane vzor slovenstva prav preprosti slovenski človek, ki naravno misli in čuti.

Slovenska zgodovina še ni osvetljena iz več strani

Zakaj je slovenska zgodovinarska pamet morala pomisliti, da je bilo ustoličevanje karantanskih vojvod prva vrsta demokratične šele potem, ko je prof. Felicijan dokazal njen vpliv na ameriško demokracijo

rantanske države ves čas v zavesti stanov in ljudstva in nemški fevdalni red je le počasi prodiral v miselnost ljudi in celo plemstva. Zato pa nenadoma boj gmajne za staro pravdo, ko je fevdalni red enkrat prevagal. In plemstvo, zlasti kranjsko, ki je skrivalo in podpiralo slovenske protestantske predikante? Bilo je pač večinoma domače, slovensko plemstvo, zlasti tisto nižjega stanu. Komaj bi se moglo domnevati, da je bilo slovensko plemstvo v celoti odstavljeno po skupnem uporu Slovencev pod Ljudevitom Posavskim. To bi moralo povzročiti nepomirljiv odpor ljudskih množic Karantanije in Kranjske (Posavske krajine), kajti ne smemo pozabiti, da široki sloji niso bili podložniki in tlačani, ampak svobodnjaki, ki so morali imeti izredno visoko družbeno zavest. Nastati bi moral boj na biti in nebiti. Zato so verjetno izvedli frankovski vladarji odstavo karantanskega kneza kar najbolj pametno. Najbrž jim ni bilo do tega, da opustošijo Karantanijo, ampak do tega, da preprečijo morebitni nadaljni upor in njeno odcepitev. Zato pa je bilo treba čim bolj mirno izmakniti najbolj mogočne nasprotnike in kneza ter postaviti nekaj trdnih frankovskih postojank, zlasti cerkva in samostanov. Koroški vazalni vojvode so se potem dali ustoličevati naprej, da ne bi prelomili tradicije in izzvali množičnega odpora. Poreklo mogočnih kranjskih in koroških plemičev (Celjani, Turjačani, Windischgrätz) in mnogi običaji dokazujejo, da so ustanove karantanske države trajale naprej. Vaške srenje in župani prav do danes.

Zgodovinarje čaka še mnogo dela

Znano je, da ni nobenega dokaza o tem, da bi bil kralj Samo vladal na Češkem. Vsi dokazi govorijo, da je bil le karantanski kralj. Koliko je povezal tudi Čehe, bi bilo treba še natančneje ugotoviti, toda o njegovi prestolnici Uhošt, nekje na Češkem, ni v zgodovinskih virih prav nobenega sledu. **In dalje, Slovenci že imamo prvega slovenskega svetnika, svetnico sv. Hemo Krško,**

TEDEN SLOVENSKEGA FILMA

V Volkskinu v Celovcu bodo priredili od ponedeljka, 19., do četrta, 22. junija „Teden slovenskega filma“.

Teden slovenskega filma prireja „AKTION DER GUTE FILM“ ob sodelovanju SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE in KRŠČANSKE KULTURNE ZVEZE

Filmi se bodo zvrstili takole:

PONEDELJEK, 19. junija, ob 20. uri: **Tistega lepega dne** (Eines schönen Tages); ljudska komedija, ki jo je režiral France Štiglic leta 1963. Poleg glavnega filma bodo predvajali še kratka filma.

TOREK, 20. junija, ob 18. uri: **Ne vračaj se po isti poti** (Geh nicht den gleichen Weg zurück); socialno-kritični film je insceniral Jože Babič leta 1966. Pred glavnim filmom bodo predvajali dva kratka filma.

Ob 20. uri istega dne, to je v torek, 20. junija: Retrospektiva kratkih slovenskih filmov.

SREDA, 21. junija, ob 18. uri: **Protest**; socialno-kritični film je insceniral Fradil Hadžić leta 1967. Predvajali bodo še dva kratka filma.

Ob 20. uri pa spet glavni film **Na papirnatih avionih** (Auf Flügeln aus Papier); ljubzenski film po režiji Matjaža Klopčiča iz leta 1967. Zraven sta še dva kratka filma.

ČETRTEK, 22. junija, ob 18. uri: **Samorastniki** (Wildwüchslinge), v režiji Igorja Pretnarja iz leta 1963. Dva kratka filma.

Ob 20. uri glavni film: **Sedmina** (Das Totenfest) v inscenaciji Matjaža Klopčiča iz leta 1967. In dva kratka filma.

(v knjigi „The Genesis of the Contractual Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia“, izdala Družba sv. Mohorja, Celovec 1967. Ustoličevanje je opisal že Valvasor v svoji „Slavi vojvodine Kranjske“. Slovenska zgodovina še zdaj ni osvetljena od različnih strani, z družbene (sociološke), državniške, politične itd. V slovenskih kmečkih uporih je treba gledati ne le upor socialno zatiranih ali tlačanih, iz česar delajo nekateri slovenski podložniški in tlačanski mit, ampak tudi politično dejanje, saj je „stara pravda“ in „gmajna“ bila odsev in spomin na nekdanjo svobodno slovensko kmečko družbo v slovenski državi in kasneje samoupravi v okviru frankovskega cesarstva. Sestavine te države se vlečejo prav tja do 16. stoletja (ustoličevanje in posebne pravice koroškim stanovom v zameno, ko se Habsburžan ni želel več ustoličiti). Torej je bila ustanova prve ka-

ki ima svoj grob v stolnici v Krki. Nekateri od nemških Korošcev bi ji hoteli pripisati nemško poreklo. — Precej dela torej še čaka naše zgodovinarje, preden bo slovenska zgodovina pravilno osvetljena in predstavljena. Koliko podatkov le skrivajo o panonskem slovenstvu in o Slovincih sploh samo madžarski arhivi, arhivi v severnoitalijanskih mestih in tudi turški? Kakšen preobrat pomeni odkritje 22 pisem v slovensščini, ki jih je v drugi polovici 17. stol. pisala grofica Marenzi iz Trsta svoji materi na Notranjsko, (objavljeni v zadnji številki „Zaliva“, Trst), za vse tiste, ki stalno govorijo o slovenskem podložništvu in „nemškem“ plemstvu. Tega podložništva v zgodovini ni bilo. Oziroma ni imelo prav nič drugačnega značaja, kot v drugih deželah. To je postalo v prejšnjem stoletju s kapitalizmom, kar je kmalu vodilo do preloma s staro državo, ki je zato razpadla.

Knjiga: „Naredi sam“

Redke so slovenske knjige, ki bi izšle, recimo v 20.000 izvodih. To je „doživela“ knjiga „Naredi sam“, ki jo je izdala „Cankarjeva založba“ v Ljubljani. To je priložni leksikon, v katerem bralec najde navodila za drobna hišna dela, popravila, napotke za razna dela v gospodinjstvu in sploh v domu. Knjiga je torej pomočnik, svetovalec ljudem, ki niso strokovnjaki, a bi radi sami takoj to ali ono popravili v domači hiši. Knjiga ima 16 poglavij, ki po raznih strokah dajejo najkrajše napotke. Še tole: knjiga, ki ima nad 400 strani, 430 barvnih ilustracij, je zelo prijetno, morda celo nekoliko humoristično napisana. Knjiga ima še eno prednost: pomagala je dopolniti, utrditi in poenotiti strokovne izraze, besede za posamezne pojme „domačih opravil“. In čeprav je osnova knjige „Naredi sam“ tovrstna nemška knjiga, je slovenska izdaja ne samo navaden prevod, temveč tudi dopolnitev našim prilikam.

Narodopisje (etnografija)

Ena od ved, ki so z narodnostjo in življenjem ljudstva najtesneje povezane, je narodopisje (etnografija). Ljudsko življenje, navade, delo, pesmi in običaji so povečini narodov najlepši spomenik. V vrsti naših slovenskih narodnih ved pa je danes, ko je začel v svetu prevladovati tehniški in kupčijski duh, ta znanost je zelo malo upoštevana. Naša miselnost je nekako dvojna, na eni strani industrija, železnica, cesta, avto, na drugi strani pa kot protiutež kultura, pevski zbori in gledališče. Ljudska umetnost, ljudska kultura, življenje in delo, pa se zdi komaj vredno znanstvene pozornosti, kot folklor. In vendar je narodopisje ena najbolj pristnih narodnih ved in kulturnih ved. Vsi narodi so ponosni na svoje ustvarjalno bogastvo in ga skrbno čuvajo v svojih muzejih. Ljudsko bogastvo je zelo obširno, od prastarih pesmi, rekov in zagovorov, pa do gradnje hiš, orodja, ljudskih noš, življenjskih običajev, zlasti svatbenih, v katerih se odražajo še predzgodovinski, poganški časi. To starodavno ljudsko blago danes pri naših ljudeh hitro izginja in Slovincem bije pri tem zadnja ura, če ga bodo hoteli še rešiti in očuvati. V Režiji in Beneški Sloveniji danes prizadevno zbirajo tržaški Slovenci starodavne pravljice in pesmi ter vse vrste izročil ter odkrivajo neverjetno bogastvo. Tik pred zadnjo vojno je bila v Režiji odkrita še živa oblika „Lepe Vide“. Prof. Pavle Merku v tržaškem radiu redno objavlja rezijansko in beneško gradivo.

Odsev panonsko-slovenske zgodovine se mora še skrivati v ljudskih navadah in izročilu slovenskega Porabja ter vzhodne Štajerske, kjer se zdi, da bo zaklad ljudskega izročila vsak čas izginil. Tudi na naših Gurah, Zilji, v Rožu in Podjuni je verjetno še precejšnje bogastvo starega izročila, ki ga ne znamo ceniti, da bi ga zapisovali in zbirali. To bi bil zelo lep konjček za naše dijake in izobraženstvo. Vsa bi si lahko zapisoval izraze in navade, ki jih je spoznal in slišal doma ter zbiral stare stvari. S tem bi si ustvaril dragoceno in edinstveno zasebno zbirko in mogoče pripomogel celo k senzacionalnim odkritjem nekaterih stvari v slovenski kulturi, zgodovini, načinu življenja v preteklosti in podobno. Seveda bi morala dati tako spoznanje naši mladini tudi šola.

Mnoge naloge čakajo tudi slovensko jezikoslovce

Slovenski jezik je izrazno zelo bogat, toda njegovo bogastvo, če ga primerjamo samo z nemškim, ni v tem, da bi enostavno združeval po tri ali tudi štiri besede v nov pojem. Slovenščina je v tem mnogo elegantnejša. Njena vrednost so številne pomenke končnice, obrazila, predpone in pripone. Npr. -arna (mlekarna, tovarna...) nam pomeni kraj, kjer se nekaj dela; -ilo (črnilo, mazilo...) nam določa neko snov; -alo (ropotalo, letalo...) nam kaže na neki predmet; pripone nam dalje natanko določajo trajanje dejanja: -ova in -i (kupovati, kupiti), pomeni storiti nekaj enkrat ali pa delati nekaj neprestano, itd. Drugi jeziki morajo to izražati z zapletenimi slovniškimi časi in dodatnimi besedami, od prihodnjega in preteklega časa v bližnji in še posebej v oddaljeni preteklosti, do polpreteklega, prihodnjega in predprihodnjega, slovensčina rabi v tem pogledu samo tri

(Nadaljevanje na 5. strani)

Naše prireditve

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabi na

LITERARNO POPOLDNE

ki bo v nedeljo, 18. junija, ob 3. uri popoldne pri Brezniku v Pliberku.

Nastopili bodo člani Društva slovenskih pisateljev iz Maribora.

Vljudo vas vabimo, da z množičnim obiskom počastite goste iz Maribora in s tem tudi izrazite ljubezen do slovenske umetniške besede.

Odbor

Slovensko prosvetno društvo „Košuta“ Sele-Kot vabi na

LITERARNI VEČER

ki bo v soboto, 24. junija, ob 20. uri v gostilni pri Žagi v Selah-Kotu.

Nastopili bodo besedni umetniki Kluba kulturnih delavcev iz Kranja.

Ljubitelje slovenske besede umetnosti vabimo, da se prireditve v čim večjem številu udeležijo.

Odbor

V okviru kulturne izmenjave med pobratenima občinama Sele in Škofja Loka bo gostoval

SLOVENSKI OKTET

v nedeljo, dne 18. junija, ob 14. uri v farni dvorani v Selah.

Ljubitelji lepega petja prisrčno vabljeni! Združite obisk koncerta Slovenskega okteta z izletom v naš lep gorski kraj!

Občinski odbor Sele

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Škofičah vabi na

PEVSKI KONCERT

v soboto, 17. junija, ob 20. uri v dvorani pri Kreuzwirtu pod Jerberkom.

Gostoval bo moški pevski zbor SPD „Svoboda“ in instrumentalni ansambel „Veseli hmeljarji“ iz Žalca. Na sporedu bodo slovenske narodne in umetne pesmi.

Ljubitelje lepega petja in veselih viž vabimo k številni udeležbi.

Odbor

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu vabi na

PRIREDETEV ZA SLOVENSKE ZDOMCE

V nedeljo, 18. junija, ob 15. uri v Kolpingovi dvorani v Celovcu.

Gostujejo: Igralska skupina PD „Loče“ s komedijo Matajev Matija — Loški oktet — Ansambel „Zdovc“ iz Slovenskih Konjic. Slovenski zdomci prisrčno vabljeni.

Odbor

Naše kulturno hotenje

(Nadaljevanje s 1. strani)

V to zvrst program KKZ spada m. dr. tudi zelo povoljno uspeli pevski koncert šentvidskega društva Danice, ki ga je na pobudo KKZ priredila občina Bistrica na Zilji 25. 7. 1971. Ob tej priložnosti prisrčna hvala pevskemu društvu Danici za to, da je poleg svojih številnih nastopov doma in drugod tudi še rade volje ustrezalo takim izrednim željam.

Enaki nalogi se je posvetil tudi spet oživljeni pevski zbor Gallus-Petelin pod vodstvom prof. Jožkota Kovarčiča. Nastopil bo 17. 6. v mestni dvorani v Šmohorju, 16. 7. pa v mestni dvorani v Velikovcu. Oba koncerta organizira KKZ.

Centralne prireditve je KKZ v minuli poslovni dobi omejila na dve: 8. 12. in 27. 2. Da še enkrat razčistim nastali nesporazum glede prireditve dne 8. decembra, želim poudariti, da smo nameravali za ta dan lastno domačo prireditev, pa so sredi priprav nastale nepremostljive ovire. Da naš že tradicionalni dan ne bi ostal brez prireditve, smo se odločili, da povabimo na gostovanje SLG Celje z Eliotovim »Umorom v katedrali«, ki smo ga videli jeseni v Celju. Gotovo mi bo občni zbor pritrđil, če se SLG Celje tudi še s tega mesta zahvalim, da nam je tedaj pomagalo iz zadrege ter posredovalo našemu ljudstvu v do zadnjega prostora polnem celovškem

Čudovito muziciranje ansambla „Slavka Osterca“

Na „Tednu srečanja 1972“ je nastopil v ponedeljek zvečer tudi ansambel „Slavka Osterca“ iz Ljubljane.

Ansambel „Slavka Osterca“ pod taktirko Iva Petriča je izvajal sedem del sodobnih komponistov: Paula Hindemitha: Tafelmusik (Plöner Musiktag); Primoža Ramovša: Signali za klavir in ansambel; Mat-sushite: Haleine astrales; Jeana Francaixa: L'heure du berger; Iva Petriča: Divertimento za Slavka Osterca; Dariusa Milhauda: III. simfonijo; Serenado in Lebičevo kompozicijo: kons(a).

Ime ima ta glasbeni ansambel po starem mojstru slovenske Moderne Slavku Ostercu. In morda si je le-ta prav zaradi tega nadel nalogo izvajati na svojih koncertih le sodobno-moderno glasbo. Drugače si ne bi mogel razlagati dejstva, da so bila na tem koncertu na programu le dela najmoder-

nejših komponistov, izvzemši morda dveh, pa še ti dve se približujeta bolj modernemu načinu komponiranja.

Ansambel „Slavka Osterca“ šteje trinajst odličnih solistov, od katerih vsak posameznik suvereno obvlada svoj instrument. Če bi hoteli kakega mojstra svojega instrumenta posebej pohvaliti, bi se odločil za hornista Jožeta Falouta in pianista Acija Betonclja. Sicer pa je vseh trinajst umetnikov izvajalo izredno težavno kompozicije s fantastično preciznostjo.

Malotevilno občinstvo — morda kakih 150 poslušalcev (škandal za kulturni Celovec!) je virtuozno-umetnike za svoje fantastično muziciranje po vsaki stvaritvi, zlasti pa na kraju koncerta nagradilo z bučnimi aplavzi.

Sijajen koncert nam bo ostal še dolgo v spominu. B. L.

Samostojni nastopi nujno potrebni

(Nadaljevanje s 1. strani)

najstimi leti, da ne govorimo o slovesni obvezi o vsestranski zaščiti slovenskih pravic kot obvezi koroškega deželnega zbora, ne prestrašite se, iz leta 1920. Vedno isti ples, samo balerine se menjavajo. O nas se razgovarjajo na deželni ravni, na državni ravni, na meddržavni ravni, samo nas samih, ki smo neposredno prizadeti, nihče nič ne vpraša, ampak nas enostavno postavijo pred dejstvo. In zdaj, da še sami ne bi nastopali, kaj bi potem sploh še naš glas zalegel? Pravijo, da je tudi pri človeku nekaj nagona, kot ga imajo živali; če postane kakšna žival onemogla ali slabotna, jo vse druge odganjajo in ji hočejo pokazati svojo moč. Smo res slabotni ali nas hočejo samo narediti za slabotne? To slednje bi bilo šele prefinjen način spodkopavanja.

Vsi tisti, ki mislijo, da bodo lahko nadaljevali pot po vdirajočem se pesku, se utegnejo še krepko zmotiti. Ob zadnji uri bi nam seveda dali vse pravice, toda le kaj nam bi tedaj pomagale! Pomagale bi tistim, ki so nas bili zadušili, da bi si pred svetom naredili gloriozo pravičnosti.

„Izolacija“ naših kulturnih ustanov?

Če smo dosledni in bi to nevarnost „izolacije“ izvajali naprej na naše ustanove, potem bi se morali tudi na Slovenski gimnaziji v Celovcu prijavljati k slovenskemu

jeziku, enako tudi na gospodinjskih šolah v Št. Jakobu v Rožu in Št. Rupertu pri Velikovcu ter na kmetijski šoli v Podravljah, dalje v naših prosvetnih društvih, pri Mohorjevi; naše zadruge in hranilnice bi morali vključiti v nemške ali jih vsaj proglašiti za vindišarske. Potemtakem je popolnoma prav, če je bil glavar Sima zavrnil zahtevo po posebnem deželnem kulturnem referentu za koroške Slovence? Potemtakem koroški Slovenci ne potrebujemo svojega Kulturnega doma, saj jih imamo, vključeni v avstrijsko družbo, dovolj na razpolago?

Nastopati moramo samostojno!

Tako ali pa še huje izgleda, če vzamemo mišljenje o „izolaciji“ dosledno in zares, kajti ni si mogoče misliti, da bi na vsakem koraku morali gruntati, ali bo odločitev vodila v „izolacijo“ ali ne. Zatorej je jasno, da mora biti slovensko nastopanje samostojno ne le pri tleh ampak tudi na vrhu. Samo kot samostojen politični dejavnik bo naša skupnost imela resničen pomen in jo bodo tudi upoštevali, ne da bi jo obravnavali kot privesek in da bi ji dali možnosti, da tudi v lastnih zadevah izrazi uradno in polnopravno svoje stališče.

Življenje ni tako poenostavljeno, da bi ga mogli jemati črno-belo, treba je premisliti njegovo vsebino in v zvezi z njo šele postavimo načela, brez katerih ne more shajati nobena skupnost. Načela morajo biti dosledna in odgovarjati naravi same skupnosti. Skupnost, dokler je še narodna skupnost, je tudi politični dejavnik in kot tak mora tudi samostojno politično nastopati. Če pa je skupnost enkrat folklor, potem ji tega več ni treba. Nastopa takrat, kadar je treba razvedriti radovedne turiste. Je koroška slovenska skupnost narodna ali je folklor?

Katoliško prosvetno društvo v Globasnici vabi na

OTVORITEV DRUŠTVENEGA ODRA

v nedeljo, 25. junija, ob 15. uri pri Šoštarju v Globasnici.

Na sporedu so: pevski koncert, plesna zabava, pri kateri igra ansambel „Štirje kovači“.

Odbor

gledališču nepozabno odrsko doživetje.

Naša druga centralna prireditev dne 27. februarja v celovski koncertni dvorani v spomin dr. Ciganu in počastitev Milke Hartmanove je bila splošno ocenjena kot posrečena ter pohvaljena tako glede kvalitete kot glede dolžine.

Poleg teh svojih centralnih prireditvev je KKZ še sodelovala pri že zgoraj omenjeni spominski proslavi 30-letnice izseljevanja z zborna deklamacijo in pevskimi nastopi.

Skupaj z Slovensko prosvetno zvezo je KKZ organizirala gostovanje Mariborskega gledališča z »Igro o izgubljenem sinu« ter Komornega zbora iz Celja. Prav tako skupna s SPZ je bila tudi akcija za prijave otrok k dvojezičnemu pouku, so bili kontakti z manjšinskim šolskim oddelkom pri deželni vladi ter kontakti s kulturnim referatom pri deželni vladi glede kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo.

Tudi pri pripravah in organizaciji Koroških kulturnih dni je bila KKZ udeležena v koordinaciji s SPZ, pri čemer je za KKZ nosil težo dela in skrb njen podpredsednik dr. Janko Zerzer.

Naj v zvezi z omenjeno koordinacijo spregovorim tudi še o odnosih KKZ in SPZ nasploho. Ti so določeni po posebnem dogovoru in se zrcalijo v sestankih koordinacijskega odbora ter v skupnih nastopih pri velikih centralnih prireditvah, ki veljajo našemu ljudstvu v celoti, in v akcijah, ki zadevajo skupne narodno-kulturne interese.

Na občnem zboru SPZ je njen predsednik dejal glede sodelovanja s KKZ (citiram po SV, XXVIII-13): »Izjavljamo, da smo glede tega odnosov za medsebojno spoštovanje in sodelovanje, če bodo pri teh stikih poštene in iskrene nameni, ki bodo služili le koristi obstoja naše narodne skupnosti... poudarjamo, da smo za sodelovanje, če bo le-to v korist naši narodni skupnosti; odklanjamo pa, da bi se to sodelovanje izkoristilo v prid kakršnim koli drugim interesom.«

Ta izjava je očitno naslovljena naravnost na KKZ. Zato mi bodi dovoljeno, da v odgovor povem sledeče: KKZ je v sodelovanju s SPZ iskala zgolj skupno narodno-kulturno korist in ni nikdar špekulirala na dosego katerih koli svojih, stranskih interesov. Če je pa prišlo zlasti v zvezi z minulim 8. decembrom do nesoglasij in neustreznega poročanja, potem se je to zgodilo brez naše volje in vednosti. Prosim odbor SPZ, da nam to končno verjame ter ne dvomi nad poštenostjo in iskrenostjo našega sodelovanja z njo.

Vztrajanje na popolni samostojnosti, združeno s kar največjo pripravljenoostjo za sodelovanje s SPZ v korist skupnim narodno-kulturnim interesom, to je slej ko prej stališče KKZ v tej stvari.

Odnosi KKZ do matičnega naroda slovanijo na osnovi obojestranske obveznosti: naše, da se zavedamo dejstva, da smo koroški Slovenci integriran del celotnega naroda; matice, da zamejske dele svojega na-

Matura na Slovenski gimnaziji

V ponedeljek, dne 12. julija 1972, se je pričela na Državni gimnaziji za Slovence v Celovcu letošnja matura. Je to na Slovenski gimnaziji že deseta matura, odkar šola obstoja.

K pismeni maturi je bilo v obeh osmih razredih pripuščenih 36 učencev in učenk. K ustni maturi je nastopilo v 8. a razredu 20 učencev in učenk, v 8. b razredu pa 14 učencev in učenk.

Maturitetni komisiji predseduje nadzornik Slovenske gimnazije prof. dr. Valentin Inzko. Medtem, ko v 8. b izpiti še niso zaključeni, je znan že izid zrelostnega izpita v 8. a razredu. Od 20 učencev in učenk je opravilo maturo 17 učencev in učenk. Z odličnim uspehom so maturirali: Herta Laussegger, Kristijan Ogris in Maja Hoja. Z dobrim uspehom pa so zdelali: Urban Popotnik, Hilda Smrečnik, Marija Wieser in Franc Wutti. Trije učenci so bili zavrženi, eden iz nemščine in matematike na pomladanski rok, eden iz ruščine na jesenski rok ter ena učenka iz nemščine prav tako na jesenski rok.

O izidu mature v 8. b razredu bomo poročali v naslednji številki.

ŠT. JAKOB V ROŽU

V nedeljo, dne 11. junija, smo ob res lepi udeležbi pospremili na njeni zadnji zemeljski poti na domače pokopališče v Št. Jakobu pokojno Uršulo Samonig, Arich, ter jo položili k ostankom njenej moža, ki mu je sledila po trinajstih letih v lepšo domovino. Le za nekaj dni se je težko bolna vrnila v domači kraj, da se v sredi svojih dragih poslovlila za vedno s tega sveta.

Pokojnica se je rodila pred 76 leti po domače v Šenhlabovi hiši na Bistrici v domači fari. V številni družini je dobila tudi trdno krščansko vzgojo, ki jo je vodila skozi težko in križev polno življenje do zadnjega diha.

Kmalu po prvi svetovni vojni se je poročila z Rekovim Tonijem, čevljarjem mojstrom in mu v tistem in vzornem zakonu rodila tri otroke, ki sta jih z ljubeznijo in žrtvami vzgajala in šolala, da so postali vredni in spoštovani člani Cerkve kot naroda. Bila pa je vse dni tudi zvesta častilka Matere božje in Srca Jezusovega, ki sta ji dajala moč, da je tako mirno prenašala dolgoletno bolezen moža, kot tudi svojo, in posebnim veseljem sprejela zadnji prvi petek zakrament sv. Rešnjega Telesa. Bila pa je tudi pridna bralka naših časopisov in zvest ud Družbe sv. Mohorja. Naj mirno počiva v domači zemlji.

rodnega telesa podpira pri njihovih naporih za ohranitev jezika in drugih kulturnih vrednot, ne glede na kakršne koli razlike v življenjskih nazorih.

To obojestransko obveznost poudarja tudi uvodni referat g. predsednika ZkpoS k razpravi o kulturni politiki danes na 1. konferenci te osrednje organizacije 29. 130. 9. 1971: »Slovenci, ki živijo zunaj SRS, imajo gotovo pravico zahtevati pomoč od svoje matice... Enotnost slovenskega prostora pojmuje kot enotnost pravic in dolžnosti Slovencev, kot medsebojno odvisnost in odgovornost... Zavedamo se tudi neenotnosti slovenskega prostora, njegove različnosti in celo protislovnosti... Zavedamo se ideološke, kulturne in politične raznolikosti, ki je navzoča v slovenskem prostoru, vendar pa menimo, da ta različnost ni treba, da onemogoča medsebojne vezi, sodelovanje in tudi vzpostavljanje iste enotnosti, ki je potrebna, da se bomo čutili pripadnike ene in iste skupnosti, če se seveda odgovorno obnašamo drug do drugega. Menimo celo, da nas lahko raznolikost, kakršna je v našem prostoru, bogati in pospešuje naš razvoj, lahko nas spodbuja k ustvarjalnosti, preperečuje duhovno lenobo in konfrontiranjem ter prispeva k naši odprtosti za use, kar se kje pojavi novega, človeško vrednega ne glede na to, pod kakšnim imenom ali oznako se pojavljuje.«

Ta izjava merodajne osebnosti nas upravičuje h kar se da tesnemu sodelovanju s

Za samostojnost logovaške občine

Znano je, da bo koroški deželni zbor o-dobril 25. junija 1972 načrt deželne vlade o združevanju občin. Zakon bo začel veljati 1. januarja 1973, 25. marca naslednjega leta bodo Korošci volili svoje nove občinske odbore. Precej občin bo požrl ta zakon, med njimi gospodarsko zdrave, kot občino Logavas. Logovaško občino bo „požrla“ Vrba, pravtako tudi občino Kostanje. Proti temu načrtu pa se upirajo vse tri prizadete občine, čeprav to upiranje po vsej verjetnosti ne bo rodilo nikakršnih sadov, kajti vse tri stranke, ki imajo svoje zastopnike v koroškem deželnem zboru, so podpisale ta načrt (za SPÖ Sima in Schober, za ÖVP Bacher in Knafl, za FPÖ Geringer in Köppl). Vrba, ki še do danes ni prebavila Lipe, ki jo je požrla po načrtu 1964, se boji seveda hujših denarnih bremen, ki jih bodo naložili pretežno kmetijski predeli logovaške in kostanjske občine.

Logovaški občinski odbor je na zahtevo 5 odbornikov sklical zadnje dni dva zbora občanov. Prvi — sploh prvi v zgodovini občine — je bil v četrtek, 1. junija zvečer pri Lederhasu v št. Ilju za vasi Deščice, Loče, Pulpače, št. Ilj in Trebinja, drugi, za vasi Dob, Loga vas in Žoprače, pa v nedeljo, 4. junija zvečer, v Logi vasi.

Zborovanje v št. Ilju je odprl župan **Jo-hann Stoif**, nakar je podžupan **Stanko Čer-nic** na kratko razložil namen tega srečanja. Pozdravil je med drugim deželnozborskega poslanca Manessingerja (socialist) — edinega zastopnika deželnega zbora — ter za-nega stopnike vrbske občine, ki naj bi prevzela dediščino Loge vasi. Zatem so udeleženci čuli nekaj o zgodovini ukinitve nekaterih koroških občin. Decembra 1970 je dobil de-želni zbor prostorski načrt, julija 1971 je žubila občina Loga vas ta načrt v odobri-tev. Ta načrt je predvideval, da bi občino Logo vas raztrgali na dva dela, in sicer bi padle vasi Dob, Log, Loga vas in Žoprače pod Vrbo, medtem ko bi vsa druga nase-lja prišla pod Škofiče. Občinski odbor je soglasno odklonil ta načrt, tudi nad 90 od-stotkov občanov se je izreklo v podpisni ak-ciji proti načrtu. Občina je poslala pismeno stališče deželni vladi, deželnim poslancem in koroški občinski zvezi. Odgovoril je sa-mo eden (namestnik deželnega glavarja Weißmann, ÖVP). Zastopniki občine so se najavili pri deželnem glavarju, ki pa jih ni sprejel in jih poslal k deželnemu svetniku Schoberju (SPÖ), ki ima na skrbi občinske zadeve. Sledili so tudi razgovori s predstavniki ÖVP. Župan je dejal, da so razmišljali celo o protestnem pohodu proti Celovcu, a da je to sam odklonil.

Podžupan **Černic** je prebral pismo, ki ga poslala občina kot odgovor deželni vladi in poslancem (9. 7. 1971). Stališče je pod-prlo vseh 13 občinskih odbornikov. V začet-ku pisma izraža občinski odbor svoje začu-denje, **zakaj pred takimi važnimi spremem-bami najprej ne vprašajo prizadetih ljudi,**

kajti načrt deželne vlade zatrjuje, da mora biti v osredju vselej človek. Tega pa nihče ni vprašal za mnenje. Vrhu tega uporabijo v manjših občinah manj stroškov za razne posege in podvige. **Prav posebej naglašajo občinski odbor v svojem stališču složnost sožitja s Slovenci. Ravno dejstvo, da je Loga vas povsem dvojezična občina, bi moralo biti vzrok, da občina ohrani samostojnost.** Načrt deželne vlade predvideva, naj bi bila pogoj za ohranitev samostojnosti dosega 15 osnovnih točk. Loga vas jih ima 13, manj-kata samo zdravnik in denarni zavod. Po-polnoma organizirane šole sicer še ni, a so dane vse možnosti. Prebivalcev je nad 2300, kar precej presega število 1750, ki naj bi bilo neke vrste povprečje. Občina Loga vas je gospodarsko povsem zdrava, kar se ne more trditi ne o Vrbi ne o Škofičah. Pre-nočitev je bilo nad 250.000 na leto; tako je Loga vas dvanajsta turistična občina na Ko-roškem. V pismu navajajo še nekaj točk, ki govorijo vse za ohranitev samostojnosti in proti priključitvi h katerikoli drugi občini. Vrhu tega pa je združevanje — **centralizem — nasprotnik demokracije in neposrednega stika prebivalcev z občinsko upravo.**

Razvila se je precej zanimiva — včasih na žalost preveč osebna — razprava. Dežel-ni poslanec Manessinger je skušal braniti načrt, oglasil se je tudi en zastopnik vrbske občine, ki je odklonil načrt o združitvi. (Zna-no je, da je v Vrbi precej zavrelo, kajti tam-kajnji občinski odbor je odklonil priklju-čitev Loge vasi in Kostanj. Ker pa vse sku-paj ni zaleglo nič, je sklenilo pet odborni-kov vladne socialistične in opozicijske frak-cije, da odložijo svoj mandat.)

Pripomniti bi bilo treba le še to: **Ko se je**

Za tiste, ki bodo študirali

(Nadaljevanje s 3. strani)

zelo enostavne čase, poleg tega pa ima še zelo enostaven pogojnik z „bi“ in tisti pre-prosti elegantni železni naklon z „naj“. To-da kako malo se danes pismena slovenščina, zlasti časnikarska hitrica poslužuje te-ga izvirnega in enostavnega slovenskega jezikoslovnega izraza. Poplava tujk in la-tinske-grške miselne zgradnje. Zopet se poraja potreba, da se v tej zmedi povrnemo v iskanju pristnega slovenskega miselnega izraza (stavka) k preprostemu slovenskemu človeku, ki zna še naravno slovensko mi-sliti (in ne zna ne latinsko ne grško, ne nemško ne angleško). Tako kot so se znali naši ljudje izražati je včasih vredno obču-dovanja. Kako lepa in enostavna so imena, ki jih srečamo po naših poljih ter imena na-ših krajev in gora. Svet ali vas, ki ima višjo lego je „gorenje“ ali „gorje“ nasproti „do-lenjam“ in „doljam“ v nižjih legah; osipa-joči svet so „meli“; dalje imena Dolinčiče,

zacija. Sem pa mnenja, da je absolutni lar-pulartizem svet v brezračnem prostoru in ga nobena organizacija ne more jemati za-se v zakup, čeravno bi to trdila, ampak je nujno nekam opredeljena. Ta misel je bila iznova s poudarkom iznešena na zadnjem občnem zboru ZSO. Jasno, da Krščanska kulturna zveza svoje oznake ne bo tajila, a je brez potrebe tudi ne bo nosila na trg.

Kot uradno registrirana kulturna zveza je KKZ seveda iskala tudi stike s Kultur-nim oddelkom pri koroški deželni vladi. Lahko povem, da smo našli tam vedno pri-jazno naklonjenost ter pripravljenost za potrebna posredovanja. Zahvaljujem se za to pristojnemu referentu, dvornemu svet-niku dr. Mittergradneggerju, zahvaljujem se deželnemu glavarju za finančno pomoč. Dovoljujem pa si opozoriti pristojne de-želne in državne instance na to, da kultur-na dejavnost narodne manjšine potrebuje primernih gnotnih sredstev iz deželne in državne blagajne, ter prosim za povišanje letne podpore. Hkrati KKZ ponavlja za-htevo po posebnem kulturnem domu za Slovence v Celovcu, kot jo vsebuje na le-tošnjem občnem zboru potrjeni program NSKS.

Ob koncu velja odboru KKZ iskrena za-hvala za zvesto, voljno, požrtvovalno sode-lovanje v preteklem poslovnem letu.

(Pripomba uredništva: Poročilo o občnem zboru sledi v prihodnji številki.)

občinski odbornik Alfred Kampusch (občin-ska lista), ki je v začetku pripomnil, da ni Slovenec, dotaknil v razpravi složnega so-žitja s Slovenci in vprašanji, ki bi zaradi tega nastala pri združitvi z Vrbo, so se med občinstvom javili glasovi, ki jih je na Koroškem na žalost slišati le prepogosto. Znano je, da je vsaka od vseh štirih frakcij izdelala najprej svoje posebno stališče, ki so jih po-tem združili v pismo od 9. julija 1971. Za-stopniki Logovaške občinske liste (vodja frakcije podžupan Černic, ta frakcija je s 5 odborniki najmočnejša v občini) so v svo-jem stališču tudi poudarili sožitje med Slo-venci in Nemci. To je potem prevzel celotni odbor v svoje pismo stališče od 9. 7. 1971.

MNOGO JE MOSTOV ...

Nemalo začudeni smo brali, da se je vršilo srečanje časninarjev prostora Alpe-Jadran. Če moremo verjeti poročilom ko-roških listov, so se prav lepo razumeli ter imeli priložnost za medsebojno spoznanje in zblizanje.

Vsekakor „Naš tednik“ ni bil vabljen. Manjšini so sicer že vedno podeljevali vlo-go mostu med narodi. Toda včasih gre brez mostu bolje. Pobratenje opravi tudi vino. Ima namreč neprecenljivo prednost, da po-maga pozabiti. Tudi na nedostatke pobra-tenja ter zblizanja. Po branju nemškega ča-sopisja smo dobili ta vtis.

DARUJTE za tiskovni sklad!

Osoje, Kostanje; imena gora: Lastovica, Jerebica, Žrd (vrh nad Rezijo). Poleg teh nastopajo še imena, katerih pomen se je danes že izgubil in mnoga stara imena, ki kažejo še pred-slovensko poreklo. Tukaj ča-ka jezikovno znanost še ogromno dela. Tre-ba bo nadaljevati delo, ki so ga začeli Hen-rik Tuma („Imenoslovje Julijskih Alp“), Ru-dolf Badjura („Ljudska geografija“), Viktor Volk (med članki zlasti tisti o Kanalski do-lini in zahodnih Julijskih Alpah) ter še raz-ni drugi.

Številni nemški jezikoslovci iščejo nem-ške besede v slovenščini, jih seveda najde-jo (!) ter nas potem prepričujejo, da smo jih prevzeli od Nemcev (oziroma od Ba-varcev, saj Nemcev takrat še ni bilo), ker da smo bili sami na nižji kulturni stopnji od njih. Mnogi slovenski „izobraženci“ jim verjamejo in potem čistijo iz slovenščine prastare besede, za katere se jim zdi, da nimajo „slovenskega“ poudarka. Ena takih je „plac“, ki so jo zavrnili kot nemško. Ki pa je v tesni zvezi s „plat“, ki jo Slovenci imamo, imajo pa jo seveda tudi v starejši nemščini oz. v nizki (severni) nemščini. Uvedli so celo „lj“ in „nj“, ki ju prva slo-venščina ne pozna. Toda v resnici je pri tem prevzemanju stvar enostavnejša, kot pa na prvi pogled izgleda. Iz indoevropske-ga jezika so napravili „indogermanskega“. Indoevropskemu je slovenščina zaradi svoje starosti bolj blizu kot marsikateri drugi jezik. Bila je izoblikovan jezik, kot sloven-ščina, že tedaj, ko nemški jezik še ni nastal in so bili le bavarski, frankovski, alemanski in drugi germanski jeziki. Tako star jezik (slovenščina ne mogoče slovanščina) ima gotovo mnogo starih besed, ki so blizu ne-katerim indoevropskim besedam, torej in-dogermanskim, kot jih označuje nemško jezikoslovje in večkrat postavlja trditve, da smo jih Slovenci prevzeli od Nem-cev oz. Bavarcev, kar naj bi seveda bilo enako poniževalno. Morali bi se pravzaprav enkrat rešiti hejslovanstva in hejgerman-stva, toda če je že treba kaj pripomniti, po-tem je komaj mogoče verjeti, da je bil na-rod, ki je tako zgodaj ustanovil dve lastni državi, izrazno-kulturno tako reven. Če bi dobro pretresli vso usedlino avstrijske nem-ščine, bi verjetno hitro ovrgli trditve, da je bavarsko oziroma nemško ljudstvo edino na zahodni strani sprejemalo izrazje iz frankoromanščine in francoščine, na vzho-du pa da je samo dajalo svoje besede kulturno revnejšim slovanskim in madžar-skim skupinam. Žal jezikovna znanost ni matematika, ki ima neizpodbitne zakone.

Največ kar bi v tem primeru mogli storiti je, da domnevamo, da je verjetno tako ali približno tako bilo. Dokler takih stvari stro-kovno boljše ne prikažemo.

Mnogo slovenskega izrazja pa je treba še zajeti brez nekih nepotrebnih meril o „lokalizmih“. Narečja so živa in ostanejo slej ko prej živa podlaga pravorečju, brez njih se knjižni jezik siromaši. Tudi naš ko-roško slovenski govor zasluži vso pozor-nost in strokovno zanimanje ter ga ni nika-kor jemati z omalovaževanjem. Mogel bi biti celo dragocen prispevek k bogatjenju slovenske izrazne celote.

Potreba po zajetju slovenskega izrazja se kaže tudi v naravoslovju

Najsi bo v svetu živalstva ali v rastlinskem svetu, povsod je še precej pravih ljudskih imen nezajetih in neuporabljenih. Nadome-stujejo jih izmišljena ali dobesečno prire-jena iz nemščine (krivokljun, planika...), čeprav imamo pogosto kar več domačih na-zivov za posamezne rastline in živali, pa jih nihče ni zajel v učno snov, ker niso prisot-ni na celotnem slovenskem ozemlju. Nagli-ca ob koncu prejšnjega stoletja, ko so zbi-rali slovensko izrazje, ni dopuščala, da bi ga v celoti zbrali in danes velja še nezajeto besedje po krivici za „lokalno“, samo za-radi vpliva malomeščanskega podcenjeval-nega gledanja na „zaostalo“ podeželje.

Potreba po zajetju slovenskega izrazja je prisotna tudi v tlopisju, eni od zemljepis-nih ved, dalje v preučevanju prostora, v kmetijskih vedah, in vseh drugih, ki se u-kvarjajo s preučevanjem površine. Kakšno pozornost dajejo druge narodnosti pravil-nemu označevanju pokrajine in površja, tako da je znanstvena dejavnost razumljiva čim širšemu krogu ljudi, naj se z njo pose-bej ukvarjajo ali samo postransko ali pa le priložnostno. Pri nas pa se nekateri silijo uporabljati npr. „vizualni prostor“ ali „pej-saž“, ko bi lahko čisto preprosto rekli „kra-jina“. Pri označevanju gospodarske izrabe površin, bi morali natančno vedeti, kaj po-meni ne le „travnik“ in „njiva“, ampak tudi „ledina“, „loka“ (sočnat travnik ob vodi), „log“ (predel nizko ob reki, ki ga ta lahko celo preplavi), „dobrava“ (planjava nad vo-do, pri nas za Dobro vasjo in za Podklo-štom proti Zilji), „poljana“ (širši pojem kot „polje“); „planina“ (visokogorski paš-nik v srenjski lasti, je nekaj drugega kot „gora“, „gorstvo“, „pogorje“), dalje „rov“ (ali rut, nagnjen, iz zaraščenega na novo obdelan svet), „laz“ (njiva na nagnjenem in bolj pustem svetu), „griva“ (zmernejša strmina), itd. To je pristno domače izrazje, katero pa se mnogim zdi, da ni dovolj znan-stveno in v iskanju „znanstvenega“ izraza, pri razlagah, otežkočajo potem hitro razu-mevanje vsebine tistim, ki se učijo.

Naša dejavnost tudi na drugih področjih

Zaradi jasnejšega dojemanja znanstvene in strokovne tvarine in zato, da nam ne bi drugi očitali, da nam manjka besed, je po-trebno domače slovensko izrazje zajeti in ga uporabiti čim bolj na široko. Vendar ne le izrazje, tudi naša dejavnost je pomemb-na in to tudi na tistih področjih, ki niso ne-posredno v zvezi z narodnostnimi vedami, kot je področje medicine, tehnike ali go-spodarstva. Poleg tega, da z ugledom, ki si ga pridobimo v svoji stroki, lahko koristimo v mednarodnih znanstvenih ali poslovnih krogih slovenskemu imenu, lahko tudi s sa-mim delom ustvarjamo nove dosežke in podvige. Sociologi imajo na voljo preučit-ve številnih skupnosti, ki so se ohranile v slovenski družbi ali so vsaj do pred krat-kim še živeli: vaška srenja, planinske in pašne skupnosti, kako so imeli nekateri gospodarji nekatera orodja v „španoviji“ (skupni lasti), kaki odnosi in socialna pra-vila ter navade so vladale v slovenski vaški skupnosti... Tisti, ki bodo končali gospo-darstvo, bodo imeli lahko mnogo razisko-vati; kako ustvariti poslovne vezi med slo-venstvom v matični domovini, v zamejstvu in v zdomstvu; kakšne možnosti se ponu-jajo za ustvarjanje slovenske povezave...

Lahko bi še mnogo drugega predlagali in naštevali, toda na vsakem je, da je sam sposoben razgledati se in odkrivati. Imel bo to, če se bo za narodna vprašanja zani-mal. In zanimal se bo, če bo znal ceniti svo-je poreklo. Vključevanje v svetovno družbo vodi preko graditve lastne narodnosti, ki ima svoje skupno bogastvo. Ona lahko nu-di svetu, tudi socialno potrebnemu tretje-mu svetu, več, kot da bi mu lahko dal po-sameznik.

A. S.

centralnim sedežem kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije ter sprejemanju vsa-kovrstne ponujene pomoči. Zahvaljujemo se vsem pristojnim ustanovam v Sloveniji za razumevanje našega težavnega položaja in za vso dosedanja pomoč, ki nam omogo-ča večjo sproščenost kulturnega dela in po-slovanja.

Važna in potrebna se nam zdi tudi po-globitev stikov z zamejskimi Slovenci v Italiji. Zaradi tega se je zastopstvo KKZ udeležilo 21. novembra 1971 Cecilijanke (revije zamejskih pevskih zborov) v Gori-ci in je selsko kulturno društvo gostovalo 14. 5. v Gorici z dramo »Plavž«. Te stike bo treba še razširiti na druge skupine tu in tam ter jih poglobiti z izmenjavo pri-mernih nastopov.

Nezadostni so bili v preteklosti stiki med sedežem KKZ in posameznimi učlanjenimi društvi, to pa zaradi naravnosti beraških gnotnih prilik, ki niso dovoljevale ne vo-zila ne lastne pisarniške in organizacijske moči. V minulem poslovnem letu je mogla KKZ prvič zaposliti glavnopoklicno na-stavljenega tajnika, ki dvakrat v tednu po-sluje zunaj na terenu, navezuje stike in pomaga društvom organizirati in koordi-nirati.

Ponovno se je KKZ očitala ideološka ožina. V odgovor na ta očitek moram in morem ugotoviti, da KKZ ni prav nič več in nič manj ideološko opredeljena kot ka-tera koli kulturna ali prosvetna organi-

Zasluzena zmaga Avstrije

AVSTRIJA — ŠVEDSKA 2:0 (0:0)

V drugi kvalifikacijski tekmi za svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Zvezni republiki Nemčiji, je avstrijska nogometna reprezentanca na dunajskem stadionu zasluženjo premagala pred 45.000 gledalci ustrezno švedsko reprezentanco z 2:0 (0:0).

Avstrija je tako doma dobila izredno važno tekmo proti močnim Švedom. Naši so na ta način iz dveh iger iztržili dve zmagi in štiri točke. Prvo zmago so dosegli proti Malti na Dunaju s 4:0. Tekma s Švedsko je bila sila borbena, deloma celo surova igra, zlasti se je nasprotnik posluževal nedovoljenih sredstev. Ne smemo pozabiti, da sta si obe strani zavedali, da gre za udeležbo na svetovnem nogometnem prvenstvu: in ob takih prilikah si nogometaši ne izbirajo sredstev ter igrajo s polno paro. Se pač zavedajo, da se borijo tudi za svoje nacionalne barve!

V prvem polčasu je izgledalo, kot da bi se igra končala neodločeno, čeprav je avstrijsko moštvo nadkriljevalo švedsko. Med odmorom so pravili, da naši nimajo sreče, ker je Parits s prostim strelom zadel le

prečko ter poleg tega zapravljal nekaj zrelil priložnosti. V 64. minuti je potem padel odrešilni gol: Parits je streljal s približno 20-metrške razdalje na švedska vrata in zadel v črno. V 83. minuti je padel drugi zadetek, Pumm je žogo poslal iz polnega zaleta v švedsko mrežo. S tem je bila zagotovljena avstrijska zmaga.

Mnenja o tekmi: Trener avstrijskega moštva Leopold Stastny: Imeli smo še več možnosti za zadetek. Pri večji sreči bi bila zmaga lahko izdatnejša. Na zahtevo občinstva sem zamenjal Etmayerja s Starekom. Predsednik avstrijske nogometne zveze dr. Gerö: Zamenjave so prinesle prednost. V drugem polčasu smo imeli več moči kot Švedi. Ti dve točki sta izredne važnosti na poti k svetovnemu nogometnemu prvenstvu 1974.

Kako izgleda lestvica skupine:

1. Madžarska	3	2	1	0	5:0	5:1
2. Avstrija	2	2	0	0	6:0	6:4
3. Švedska	2	0	1	1	0:2	1:3
4. Malta	3	0	0	3	0:9	0:6

Jugoslovanski nogomet

V nedeljo se je končalo jugoslovansko prvenstvo v 1. zvezni ligi. Od naših dveh slovenskih predstavnikov že štiri kola nismo nič poročali, zato hočemo zamujeno nadomestiti.

Štiri kola pred koncem je Maribor igral takole: v 30. kolu je Maribor v Beogradu izgubil igro proti moštvi Beograda samo z 1:2 (0:2). Po rezultatu sodeč je Maribor pokazal solidno igro in niso delovali kot moštvo, ki mora iz 1. lige. V 31. kolu so Mariborčani gostili doma Sutjesko iz Nikšiča; rezultat se je glasil 1:1. S to tekmo je Maribor dosegel rekord v remijih v tej nogometni sezoni, kar 14-krat so igrali neodločeno, in to skoraj vse doma. Če bi od teh dobili vsaj štiri, bi lahko ostali še v skupini najboljših. V 32. kolu je Maribor doživel katastrofo v Mostarju, bil je poražen od Veleža z 2:6.

Ljubljanska Olimpija je v zadnjih štirih tekmah zapravila dve do tri točke. V 30. kolu je igrala Olimpija doma z najboljšim jugoslovanskim moštvom, in sicer z Željezničarjem iz Sarajeva, in igrala le remi. V 31. kolu so morali Ljubljancani na vroča beograjska tla: igrali so s Partizanom, in po nesrečnem naključju (avtogol) izgubili tekmo z 1:0. Predzadnje tekmo so Ljubljancani igrali doma s kragujevskim Radničkim ter dosegli le neodločen rezultat 1:1 (0:0).

V slovenskem derbiju, med moštvoma Maribora in Olimpije v Mariboru, so Ljubljancani slavili pravo slavje golov. Dali so Mariboru šest zadetkov, medtem ko so Mariborčani zabil tri gole; rezultat je bil 6:3 (3:1).

Olimpija je po zadnjem kolu pristala na 9. mestu, Maribor pa se je moral posloviti od 1. zvezne lige.

Jugoslovanski nogometni prvak je postal prvič v svoji zgodovini sarajevski Željezničar, ki je danes v Jugoslaviji edino moštvo, ki igra podoben nogomet kot Zahodni Nemci in Angleži, torej res moderen nogomet. V 33. kolu je Željezničar premagal Partizana iz Beograda s 4:0, Crvena zvezda pa moštvo Sarajeva s 4:2, in pristala le na drugem mestu na nogometni lestvici.

Regionalna liga „sredina“

V nogometni regionalni ligi „sredina“ je v 24. kolu močna celovška Avstrija na domačem igrišču dosegla proti Radentheinu samo remi 0:0. Izgleda, da sta bila oba kluba z rezultatom zadovoljna. Pri veliki poletni vročini se je mogel razviti tudi temu primeren nogomet, ki nikogar ne more navduševati. Z nekaj redkimi izjemami, ki so spominjale na dobro igro, so igralci obeh moštev pokazali tako malo, da so se gledalci — bilo jih je okoli 1200 — skoraj vso tekmo dolgočasili. Seveda se celovški Avstriji ni bogve kako ljubilo, ker so z obema nogama tako že v nacionalni ligi.

Rezultati drugih tekem regionalne lige „sredina“: WSG Ferndorf proti VSV 0:2 (0:1). Gledalci so pričakovali, da bodo v tej igri Ferndorfčani stvar vzeli bolj resno v roke, kajti od te tekme je bil odvisen obstanek v regionalni ligi. Izgledalo je, da so

kaj naj se poseka za tramovje, kaj za lemeze in letve, katera drevesa za deske in skodle. „Prav lepo ohranjen gozd imaš, Porazil,“ je glasno hvalil greduč in pregledoval deblo za debлом.

S svojo hvalo je povečaval kmetovo žalost.

„Imam, imam,“ je ponosno pritrjeval Porazil, „toda ti mi boš iz njega naredil seč.“ Žalostno je gledal po deblih, na katerih se je videl izpod odsekane skorje gol les, ki je iz rane potil dišečo smolo.

„Molči vendar in ne tarnaj, niti poznalo se ne bo, še prav lep ostanek boš zapustil sinovoma. Polovico Klenči bi lahko postavil in bi še ne posekal vsega.“

Takoj v ponedeljek potem je zaškripala v Porazilovem gozdu žaga. Zapel je kramp v njihovem lomu. Najprej so vozili z vozom in, potem ko je zapadel sneg, peš s sanjkami. Tudi sosedje so pomagali sami in s svojimi vpregami, in do spomladi se že nisi mogel geniti na Porazilovem vrtu in niti dvorišču. Z zadnjih voz so skladali pesek in opeko že zunaj „na Klenči“.

„Kar mora biti, naj bo rajši danes ko jutri,“ se je glasil pregovor kmeta Porazila, in takoj po Svečnici je pritisnil na sinova: „Oženita se koj, predpust je kratek, in da povem naravnost: Prav je, da tudi vajini nevesti pomagata graditi, ne pa, da bi se naselili kakor gospe v izgotovljeno hišo, ali da bi Manci morda še plačeval za delo. — Štiri roke so štiri roke več — to se bo že poznalo. Ali naj se sami domači presilimo z delom? Saj imamo roko-delce pri hiši. In polje bo tudi treba obdelati, in do žetve mora biti vse gotovo, da bo vsak mogel svoj pridelek spraviti pod svojo streho. Niso igrače. Grajski stavbenik pride iz Tranova še ta teden merit njive in delat črtež; drugi te-

SAK — Labot 2:1 (1:1)

Na Košatovem igrišču v Celovcu je v nedeljo igral Slovenski atletski klub proti nogometnemu moštvi Labota in ga le s težavo premagal z rezultatom 2:1. Kako težko je šlo našim fantom, priča rezultat prve polovice igre. Zmaga je bila težko priborjena. Gola sta dala Zablatnik in Tratar.

Ostali rezultati v 2. razredu D:

Šmihel/Labot — Waisenberg	9:0	(3:0)
Šmarjeta v Rožu — Metlova	2:2	(1:1)
Šmihel/Pliberk — Žitara vas	4:3	(1:0)
Galicija — Vovbre	2:3	(1:0)
Škofji dvor — Trdnja vas	4:2	(0:1)
Lestvica: 1. Metlova 42 točk; 2. SAK 41 točk; 3. Žitara vas 33 točk.		

KOLESTARSTVO:

Tirolec Steinmayr — zmagovalec

Na 24. kolesarskih dirkah po Avstriji je zmagal 28-letni tirolski specialist za gorske proge **Wolfgang Steinmayr**. Na drugo mesto se je uvrstil tudi Avstrijec **Rudolf Mitteregger**. Vožnja se je začela v petek, 2. junija, in se je končala to nedeljo z 10. progo od Dunaja do Gradca. Tudi po moštvih je Avstrija prva, druga je Nizozemska, tretja Italija.

Eddy Merckx prvak Giro d'Italia

V nedeljo so se končale tudi kolesarske dirke po Italiji, imenovane Giro d'Italia na katerih je že tretjič zmagal svetovni kolesarski prvak Belgijec **Eddy Merckx**, in s tem dosegel hat-trick. Eddy Merckx je prvi tujec, ki je trikrat zaporedoma osvojil izredno težavne kolesarske dirke po Italiji. Belgijec je oblekel roza majico v sedmi etapi in jo obdržal do konca. Eddy je osvojil štiri od dvajsetih etap, njegovo vodstvo v skupni oceni pa ni bilo nikoli ogroženo. Prvak je postal s pet in pol minutno prednostjo pred Špancem Fuentesom.

WAC — Fohnsdorf 1:0 (0:0).

Slaba igra na obeh straneh je spravljala gledalce v nejevoljo.

Rapid Lienz — SVS Linz 3:0 (0:0).

Tehnično izvrstni Lienčani so igrali skoraj vseh 90 minut moderen nogomet, ki jim je prinesel gotovo zmago.

Liezen — Kapfenberg 2:1.

Weiz — V. Steyr 2:0.

Stanje na lestvici: 1. Avstrija Celovec (39 točk), 2. VSV (32 točk), 3. Radenthein (30 točk), 4. KSV (28 točk) itd.

AVTOMOBILIZEM:

Avtomobilske dirke v Le Mansu terjale smrtno žrtev

Najslavnnejše svetovne avtomobilske dirke, imenovane tudi „24-urne dirke Le Mans“, so se v nedeljo ponovno končale s smrtjo. Žrtev teh „nesmiselnih, vratolomnih“ avtomobilskih dirk, je postal Šved **Joakim Bonniers**, potem ko je hotel prehiteti s svojim dirkalnim avtomobilom znamke Lola s hitrostjo 250 kilometrov na uro, Švicarja Florian Vetscha na Ferrariju. Bonnierjeva namera pa se je izjalovila. Vatsch je nenadoma zavil na notranjo stran proge, Bonniers se je v tem trenutku z vso močjo zaletel naravnost v Ferrarija. Lolo je vrglo čez ograjo, kjer je priletel med drevesa, avtomobil se je razbil na kosce, dirkač Bonniers pa je obležal na mestu mrtev.

Po osmih urah premora so se dirke spet nadaljevale, zmagala sta Francoz **Henri Pescarolo** in Anglež **Graham Hill** na vozu znamke Matra-Simca. Oba zmagovalca sta v 24 urah prevozila 343 krogov (4691,3 km) s povprečno hitrostjo 195,4 kilometrov na uro, vendar ostala za lanskim rekordom Marko / van Lennep (Avstrija-Nizozemska), ki sta prevozila 5335,3 kilometra. Od 55 voz na startu, jih je prevozilo v 24 urah le 19. Med izločenimi je tudi lanski zmagovalec Avstrijec Gradčan Helmut Marko.

Festival pop glasbe v rimskem parku Villi Pamphili

Proti koncu maja se je okoli 30.000 ljubiteljev pop glasbe za tri dni zbralo v rimskem parku Villi Pamphili. In vsaj kar zadeva moč ojačevalcev in zvočnikov se imenovani festival pop glasbe v Rimu lahko primerja s svojima predhodnikoma v Woodstocku in na otoku Wighthu (oba v Angliji).

Kar zadeva glasbeno plat, so na festivalu v Villi Pamphili nastopali ansambli, ki so širši publiki manj znani. Nastopilo je skoraj 80 ansamblov, ki so skušali svoje nastope predočiti tudi z neglasbenimi sredstvi, npr. s svetlobnimi efekti in z vračanjem k izvorni melodrami.

Festival v Villi Pamphili se je končal precej dostojno, tako da je večnim godrnjačem izbil iz rok argument, da je mladina pokvarjena. Že dan pred začetkom festivala je nekaj ansamblov dokazalo, da pop glasba in dolgi lasje niso soznačnica za mamila in razvrat: izkupiček koncerta so namenili na novo ustanovljenemu Centru srečanj in dialogu za svobodo brez mam. Pa tudi sicer se je 30.000 mladostnikov po tretjem dnevu festivala razšlo iz parka v popolnem redu. Za seboj so pustili le nekaj sto kg smeti, kar ne presega množine za katero poskrbijo rimski meščani ob nedeljskih sprehodih v parku.

Zadnja pravda

Spisal J. S. Baar, iz češčine prevedel V. Hybášek 5

„Zidali bomo,“ je slovesno naznanil, ko se je bližala zima in je bilo že manj dela. „Martin, ti boš vozil hlode, Gašper bo lomil kamen, in ti, Adam, ga boš vozil iz loma. Nikdar nisem mislil, kolika skrb me še čaka in da bom zidal na stara leta. Pa če že nočeta drugače, bom med vaju pravično razdelil posestvo. Vsak dobi polovico, starejši Martin ostane tu, kjer so se rodili vsi Porazilovi, Adamu bom pa sezidal tukaj nasproti na sadnem vrtu hišo, hlev, kolnico in skedenj, da bo imel kje bivati. Pozimi navozimo gradivo in spomladi, če Bog da, pridejo zidarji in tesarji.“

Ves Klenči je bil že dolgo radoveden, kako se bo vse to pri Porazilovih končalo. Ali bo dovolil stari, da se oženita sina po svojem srcu, ali pa se bo zakrknil in se bosta fanta morala ženiti po njegovem?

In ves Klenči je sedaj hvalil starega zato, ker je tako modro odločil, sinovoma ustregel, grunt razdelil in tako poskrbel za oba, da bosta lahko pošteno živela.

Vsi Porazili so bili možje dejanja. Niso mnogo govorili, a za delo so bili vražji. V nedeljo popoldne se je napotil gospodar s tesarskim mojstrom v gozd. Srce je krvavelo staremu kmetu, ko je tesar izbiral in sekal znamenja v lub,

den pa pojdemo k notarju. — Tukaj pri Hausnerju bo „imel dan“, — bo torej ravno prav.“

„Nujte, nujte,“ je klical zdaj neprestano stari Porazil in se sam prvi gnal k delu kakor mladenič. Z mrzlično naglico in nestrpnostjo, katere prej niso bili pri njem vajeni, je gnal vse kakor na paro.

„Porazil, kaj pa naenkrat tako hitiš?“ so se čudili sosedje na levo in desno, ko jih je prosil za priče pri pogodbah.

„Rad bi še za živega vse videl,“ je razlagal kmet, ko je šel s sinovoma delat pisma.

„Koliko pa daš dote svoji hčeri?“ je pritisnil pred notarjem dninarja Gašperja.

„Telo in dušo, drugega nima,“ je priznal brez težave in zadrege gostač.

„In ti?“ je vprašal kmet Krejča.

„Dam, kar dam, balo bo imela, kakor se spodobi, za dve postelji pernic in omare za obleko in perilo.“

„Kaj to,“ mu je pretrgal besedo Porazil, „po tem ne vprašam, povej na kratko, koliko dote ji boš izplačal v gotovini?“

Krejč se je popraskal za ušesom, ker je nerad ugriznil to jabolko tukaj pred ljudmi. Toda z resnico je moral na dan. „Toliko kolikor Gašper bom že dal,“ je rekel slednjič.

„To je nič,“ je ugotovil Porazil naglas in trdo, določno in natančno, in govoril dalje tastoma obenem:

„Ničesar ne bosta prinesli, zato ne smeta tudi ničesar zahtevati; posestvo bom razdelil sinovoma, nevestama pa ničesar. Na polovico ju ne vzamem. Gospod notar, tako napravite pismo.“

Mnogo, skoro sto let je že minilo od tiste sončne avgustove nedelje, ko so v visokem zvoniku dobro znane romarske cerkve sv. Roka ubrano pritrkovali fantje iz vasi. Prijetna melodija, ki so jo spretne roke izvajale iz treh lepo se ujemačih zvonov, se je razlivala daleč naokrog in se končno izgubila v gostem smrečju okoliških hribov.

Po razhojeni rdeče ilovnati poti so prihajale trume romarjev od blizu in daleč. Ljudje so se radi zatekali k temu svetniku zoper hude kužne bolezni, proti katerim takrat še ni bilo prida zdravil. Ta romarska pot pa je bila za mnoge obenem tudi lep izlet.

Dolga vrsta „štantov“ pred cerkvijo je nudila ljudem bogato izbiro vseh vrst lepih in

„Samo na vrhu ‚lojtre‘ mora sedeti, da mi bo dal mir ta čas.“ Žane, uslužen, kot je bil in ves navdušen za šale, je sam stekel po lestev, po prislonil ob zid ter zlezal na vrh, pod njim pa je Jagernik, z rdečimi lici, dolgimi lasmi in razposajenimi očmi pel in taktiral z rokami:

V naši soseski je fantov devet. Zakaj neki je Žane Frlinov na svet? Hišo ima tako, da vsak takoj vé, da notri živijo prav čudni ljudje. Zaljubljen je Žane velikokrat hudo, pa vsak otrok vé, da iz tega nič ne bo. Bil Žane v vojski je dober vojak, ga ni kroglja zadela, je bil pretenak.

Zgodba iz gorske vasi

dobrih stvari, seveda v največjo radost otrok, ki so se tega dne že dolgo prej veselili.

Nasproti cerkve je stala velika kmečka hiša, vmes pa visoka, košata stara lipa, ki je na široko raztezala svoje dolge veje ter nudila prepotenim in utrujenim romarjem osvežujočo senco ter po opravljeni pobožnosti v cerkvi prepotreben odih.

Stari hišni gospodar Matija je za ta dan postavil pod lipo zasilne mize in stole, da so lahko ljudje, ki so prišli od daleč, v miru pojedli, kar so v pisanih cekarjih prinesli s seboj.

Družba pod lipo je bila vesela in zgovorna. Za zabavo sta skrbela dva posebneža iz vasi. Eden dolg in suh, že plešast, neožen, drugi pa majhen, debel z dolgimi kodrastimi sivimi lasmi, katere je navadno nosil zvite v klobčič pod klobukom. To je bil Jagernik, ljudski pesnik. On je vse važne in smešne zgodbe predelal v pesmi in jih potem pel ob raznih prilikah ljudem v zabavo.

Dolgi Frlinov Žane je bil pa tudi ves za „hec“ in vedno dobre volje. Ker pa je bila v njegovih žepih navadno suša in kadar so mu nagajali, jih je potegnil navzven in hodil tak okrog. Za čast mu ni bilo toliko kot za „šnops“, zanj mu ni bilo nič pretežno.

Pa mu reče hudomušni Mihnov Lojze: „Žane, če boš šel v slepe line, pa dobiš za en ‚frakelj‘...“

Slepe line so bile visoko nad zvonovi, čestno pod vrhom, pod zadnjo kupolo. — Žane je izginil brez besed ter se čez kratek čas pokazal visoko v zvoniku, odmaknil lino, zlezal ven ter se povzpelo do druge lino. Vsem je zastal dih. Ženske so kar trepetale s strahu, kaj, če pade dol... Toda vaški akrobat je brez nesreče zlezal v drugo lino ter se hitro vrnil spet na tla med družbo in poleg velike-pohvale in priznanja je dobil še „šnopsa“, kolikor ga je hotel.

„Se pesem od njega zapoj, Jagernik!“ je zaklical Jur iz grape.

„Bom,“ je bil takoj pripravljen pesnik.

Ga je vprašal „zugsferer“: „Le kje si doma, ko ne znaš nič ‚selcirat‘, pa toliko imaš bolhá?“

Pravi Žane: „Doma sem krediten človek bil, bolhe pa tu sem od vas dobil.“

Jagernik je končal, iz žepa potegnil orglice ter zaigral veselo poskočnico. Ljudje so se smejali vsevprek in klicali:

„Daj no, Jagernik, zapoj še kakšno!“ ... Tudi v hiši je vladalo veselo razpoloženje. Srečali so se pač stari znanci in daljni sorodniki. Matijev mošt in dišeči češnjavec sta jim razvezala jezike in jih spravila v dobro voljo. Stari Štefuc pa je pri peči raztegoval svojo harmoniko in vrtel fante in dekleta. Njegove „viže“ so bile sicer vse enake, polke kot mazurke ali „ceprle“, vendar so mladi prav lahko plesali, kajti glavni takt je dajal Štefuc s celo svojo pojavo in z glasnim odločnim pribijanjem ob tla z okovanimi petami svojih škornjev. No, saj takrat ljudje niso bili tako zahtevni zaradi godbe. Plesali so pa radi.

Veselje je vladalo vse dotlej, dokler se nista med vrati pojavila dva žandarja. Ljudje so osupnili. — Po kaj sta prišla? Kaj iščeta? so se vprašujoče spogledovali. Ve-

sele družbe je bilo naenkrat konec. Kot móra je legla med ljudi njuna navzočnost.

Mlada, postavna in prevzetna žandarja se nista dosti brigala za družbo, pač pa se prav kmalu lotila vsak ene Trojanovih deklet, ki sta z očetom sedeli za mizo. Bila sta nekakšni mestni srajci in sta si domišljala, da v hribih lahko počenjata, kar se jima zljubi. Tukaj sta se hotela malo pozabavati, ker sta jima dekleti bili všeč. Vsiljivo zoprno sta tiščala vanje.

Končno je začela očeta Trojanja grabiti jeza. — Da bi se takile purgarji brisali ob moja poštena dekleta! — Ozrl se je po hiši. Sami pusti obrazi. Fantje so bili videti razjarjeni.

Najbolj je kuhala jeza Rupnikovega Janeza. Zelo rad ima Minco, a tako še nikdar ni upal tiščati za njo, kakor zdaj ta nesramnež. — Ali prav vidi? — Da! — Sklonil se je in hoče po sili poljubiti Minco... Janez sam ni vedel, kdaj je skočil k mizi, udaril po njej z vso močjo, da so visoko poskočile steklenice in zakričal:

„Če sta pa na nas prišla dražit, ‚špismaņa‘, se takoj poberita!“ —

Žandarja sta poskočila in zagrabila puške, a naglo kakor blisk se je zakadil Rupnikov v enega in mu iztrgal puško iz rok. Strel je odjeknil v strop in od zadaj so zgrabile žandarja železne roke... Medtem so opravili tudi z drugim; čeprav sta se divje branila, sta prav v kratkem času stala vsa razmršena, popolnoma brez orožja sredi razkačenih fantov, ki bi ju strašno radi še pošteno pretepli, toda gospodar Matija je odločno posegel vmes. Fantom je tiho šepnil: „Sta pa le od oblasti in gosposka skupaj drž!“

Žandarja sta bila vsa prepadena. Kakšna sramota. Ali naj se brez orožja vrmeta na žandarmerijsko postajo? Ob službo bosta. Postala sta voljna in ponižna. A tudi fante je malo skrbelo, kaj bo iz tega. Končno so le popustili in jim vrnili pasove z bajonetom in patroni ter puške, a šele potem, ko sta sveto obljubila, da bosta o vsem molčala.

Toda besede nista držala. Sledilo je dolgo in strogo zaslišanje. Vendar niso mogli fantom nič dokazati, le Rupnikov Janez je bil nekaj kaznovan, a mu ni bilo prav nič žal, ker prav takrat si je pridobil v vasi že dolgo zaželeno ljubezen najbolj pridne in najlepše deklice v vasi — Trojanove Mince. Žandarja sta pa bila prestavljena drugam.

Družina pisateljev

Londonskemu gostitelju, ki bi rad povabil na popoldanski čaj kaj kulturnega, ni treba biti v skrbeh. Zadržuje poslato vabilo Pakenhamovim in že bo v salonu več kot pol ducata literatov. Sedem članov te plemiške družine se namreč ukvarja s pisanjem.

Šef družine, lord Longford (Pakenham je družinsko ime) je laburistični politik in je izdal že nekaj pomembnih knjig o Irski in o pravosodnih problemih. Čeprav je bil nekaj časa celo minister, ga je v slavi zas-

senčila njegova 62-letna soproga Elizabeth. V briljantnem slogu je napisala doslej najboljši življenjski roman Viktorije. Zdaj ustvarja knjigo o njenem sodobniku, vojvodi Wellingtonskem, ki je celo eden od prednikov družine.

Nekateri kritiki pa menijo, da je njena hči, lady Antonia Fraser, na najboljši poti, da bo kmalu dosegla čast literata številke 1 med Pakenhami. V treh letih je napisala izreden biografski roman o škotski kraljici Mary. Že dve izdaji sta bili razprodani. Tre-

DARINA KONC:

Ko lipa zadiši

Ko lipa sredi vasi zacveti, takrat poletje zadiši in preko travnikov podgorskih božji blagoslov rosi.

Trave, rože, drevje, polje v življenju polnem zadrhti. Vse zori, vse kipi v hvaležni pesmi Stvarniku in človeku v blagoslov.

Ko lipa sredi vasi zacveti, takrat se vrača v našo vas kakor lep spomin na davne dni. Pod cvetočo lipo sredi vasi so se naši dedje v lepih in težkih časih zbirali kot dobra družina. Pod lipo so se njihovi otroci svoje mladosti veselili in bili srečni, zadovoljni v preprostosti svojih skromnih domov, ko jim je lipa sredi vasi cvetela in tam nekje, v tihih gmajni kukavica srečna, mirna leta štela.

nutno je morala lady Antonia svoje literarno ustvarjanje prekiniti, ker je podarila življenje svojemu šestemu otroku.

Tudi nadaljnji dve poročeni hčerki cenijo knjižni založniki: Judit Kazantzis je avtorica priznane knjige o gibanju angleških sufražetk, lady Rachel Billington pa se je tudi že izkazala z romanom. Najmlajša hči, 26-letna lady Catherine Pakenham, dela kot novinarka, najstarejši sin Thomas pa je prav tako kot njegov oče napisal knjigo o Irski.

„Če fant smolo ima...“

Fant, ki so mu v vasi rekli „poldrugi Martin“, je prišel v vojaška leta. Moral bi iti na nabor in ga je že vnaprej skrbelo, kaj bo, če bi bil potrjen. Premišljal je in mozgal, kako bi se rešil vojaške suknje. Od tovarišev je pa vedel, da k vojakom ne jemljejo takih, ki jim manjka veliko zob. Da bi se ne užtel, si je pulil zobe, vsak dan po enega; na dan nabora je imel samo vsak drugi zob še v ustih.

Dokaj samozavestno se je predstavil komisiji, misleč, da tak pač ne bo potrjen. Komaj je čakal, da mu bodo rekli, naj odpre usta, da bo pokazal svoje čeljusti, pa mu niso rekli. Pač pa mu je predsednik komisije ukazal, naj stopi kakih dvajset korakov po dvorani. Komaj je napravil nekaj korakov, je že zavpil za njim: „Nesposoben! Ravno stopalo!“ — Poldrugi Martin!

Ali več za boljšega?

Neki dirigent dunajske državne opere je priložnostno včasih tudi kaj komponiral. Nekeč je napisal skladbo za godalni kvartet in, ko jo je njegov prijatelj slišal, je dejal:

„Motiv za prvi stavek si si izposodil pri Mozartu.“

„Ali več morda za kakšnega boljšega?“ mu je odgovoril iznajdljivi skladatelj.

„Oče, nisem zoper, če prepisete polovico na Manco,“ se je oglasil Martin, pa se tudi takoj pokesal.

„Molči!“ ga je strogo zavrnil oče. „Vsak iz svojega deli. Sedaj dajem jaz in dajem po svoji pameti; ko boš ti gospodar, ravnaj, kakor veš ti.“

Adam je bil povsili glavo in rajši ni nobene zinil. Beseda mu je že bila na jeziku, da takisto misli kakor Martin in da bi tudi on pripoznal Dodličko za solastnico. Tudi Krejču in gostaču je prešlo veselje oporekati. „S starim se ni šaliti,“ sta mislila in se zadovoljila z vsem. Materi nevest sta ju doma kregali, da hčeri pri Porazilu ne bodeta gospodinji, ampak dekli; nič ne bo njunega, samo ubijali se bosta tam; ženinoma sta to očitali, pretili, da jima ne dasta hčera. Stari Porazil pa je bil kakor iz kremenja in ni popustil. Poročali so tiho, brezhrupno, kakor se spodobi za revne neveste. Le za godbo so prosjačili mladi.

„Mati so v večnosti,“ jih je odpravil na kratko oče, „če gremo v cerkev brez matere, pojdemo tudi brez mame.“ Tako je tudi bilo.

Porazil je imel izgovorjeno, da bo gospodaril do sv. Jakob, potem se Gašper izseli iz kota in naseli se tam on sam kot užitkar. Mladi mu bodo sporazumno dajali izgovorjeni užitek, — nič več in nič manj, — kakor ga je on dajal v mladih letih svojim staršem. Samo malo loko v gozdu si je izgovoril do smrti, ker jo je on iztrgal gozdu, izsušil močvirje in iz jalovine naredil dober travnik. Kosil jo bo sam ali pa košnjo prodal, kakor se mu bo zdelo, da bo imel vsaj kak groš v žepu za tobak in mu ne bo treba za vsak novčič prositi mlade. Nekako pol leta je še imel časa. Medtem je moral postaviti Adamu novo, pripravno hišo in mu jo izročiti.

To se bo dalo napraviti, če ne bodo stali in ležali, ampak se bo vsak poprijel dela, kolikor se da. Zato je vpregel Porazil takoj prvi dan po poroki tesarje in zidarje, mlade, sebe in vprego in jih je priganjal od ranega jutra do pozne noči. Kakor gobe po dežju je rastle zidovje iz temeljev; vstajale so lesene stene skednja, dvigali se stebriči kolnice. Še preden so se osušile njive in je bilo mogoče misliti na pomladno setev, so stale pri Porazilovih strešine in na prvem lemežu se je zazibala zelena smrečica, katero so bili ozaljšali s trakovi in kakor jo je bil tesar Vojtačka pribil. Ko je zašumela visoko gori, si je obrisala spodaj pod njo Adamova žena skrivaj s koncem obrpasnika solzico. Ni bila prva po poroki. Kaj Manca, — tej je bilo lahko! Bila je hrust, od mladega je rastle v kmetškem delu in se utrdila, toda revica Dodlička se je morala šele privaditi; zrastla je pri igli, pomagala je od mladega očetu pri krojaštvu in nikoli je ni veselilo, če jo je mati poslala s košarom, srpom in oslo, da nažanje trave za edino kravico, ki so jo imeli, ali pa s košem na hrbtu v gozd po dračje, ali celo z motiko na njivo po krompir. Njene mehke ročice so postale trde pri kmetijskem delu, tako da ni ne šivanka ne platno drselo poslej tako spretno po njih. Krojač je hčer razumel in jo zagovarjal, ali mati je bila nevoljna nanjo. „Molči, tega ne razumeš,“ je karala tudi svojega moža, ki se je sklanjal nad šivanje, „roke dekletove se bodo delu odvadile. Šivanka in likalnik bi jo seveda tudi preživljala, če bi ostala samica — šivilja do smrti. — Toda kaj potem, če se omoži —? Nakositi malo trave, skuhati kosilo, umivati tla, udariti s neposm, nakrmiti kravo, vsega tega ne zna, kakšna žena in gospodinja pa bo?“

Svoje dobre matere se je spominjala Dodlička vselej,

kadar jo je stari Porazil gnal iz dela v delo prav tako kot druge; da, ravno na njo so posebno strogo pazile njegove ostre oči in so takoj našle in grajale vsako najmanjšo napako. „Kako pa držiš lopato? Tako kar z vrha kupa se ne zajema ne pesek ne žito, ampak začne se lepo pri tleh in lopata mora peti.“ In kadar so se Dodlički zarosile oči ali kadar je za trenutek prenehala in ogledovala mehurje in žulje na rokah, je menil Porazil: „Da, da, deklič, to ni šivanka ne ni, to so vile in slama!“ Rezko, skoraj zbadljivo se ji je smejal, kakor da ne bi imel niti trohice sočutja v srcu. To je bolelo ne samo Dodličko, ampak tudi Adama, ki se je za njo potegoval.

„Fant neumni,“ se je dobrovoljno smejal oče, „zahvali se mi rajši, namesto da se jeziš. Ženo ti vzgojujem in pomočnico. Misliš, da sem slep in ne vem, koliko trpi? Vsako učenje je muka. Kost v telesu se ji morajo okrepiti, roke utrditi, hrbet ožuliti; izgubiti mora mehko polt in ličeca naj ji zagore, sicer boš z njo nesrečen. Porečem ji še to, da si ne sme las česati in kodrati, kakor prej, ko je bila še deklica, da je zdaj omožena in naj pozabi na ogledalo in pentlje, in da ni prišla k nam zato, da bi jo dejali kakor sveto podobo pod steklo v okvir. Sicer je zelo razumno deklica,“ je tedaj omilil starec glas in toplo ter s priznanjem govoril o Adamovi ženi. „Pripravna je in v urna, pokažeš ji delo, ji poveš, kako, v oči ti pogleda in že ve, kje naj poprime. Povšeč mi je in prav rad jo poslušam, kadar jo veseli delo in si pri tem popeva kakor čebelica. — Molči torej in pusti me! — Se bo že privadila kmetijskemu delu in imel boš ženo, da ji bo treba iskati enake.“

(Dalje prihodnjic)

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 18. 6.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 19. 6.: 13.45 Informacije — Koroške narodne — Iz ljudstva za ljudstvo (Pripoveduje Peter Mohar iz Dobrle vasi). — TOREK, 20. 6.: 9.30 Popevke za mlade. — 13.45 Informacije — Šport od tu in tam — Po lovčevih stezah. — SREDA, 21. 6.: 13.45 Informacije — Poper in sol — ČETRTEK, 22. 6.: 13.35 Informacije — Koroški kulturni pregled — Cerkev in svet. — PETEK, 12. 6.: 13.45 Informacije — Slovenski skladatelji (Komentirana oddaja). — SOBOTA, 24. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 18. junija: 16.00 Za otroke od 6. leta naprej: Daktari — 16.50 Za mladino od 14. leta naprej: Brez nagobčnika — 18.05 Zamašek, lahko noč za najmlajše — 18.10 Skrivnosti mornarja — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Münchhausen — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja — Šport — nočna izdaja.

PONEDELJEK, 19. junija: 18.00 Film v preteklosti — 18.25 Zamašek, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija-slika — 18.55 Prašiček Debell — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Bonanza — 21.10 Šola za starše — 21.20 Prometni obzornik — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.30 Košarka iz Ženeve: Evropa — Združene države Amerike.

TOREK, 20. junija: 18.00 Walter in Connie. Tečaj angleškega jezika — 18.25 Zamašek, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija-slika za Južno Tirolsko — 18.55 Raji živali — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Panorama — 21.20 Salto mortale — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja.

SREDA, 21. junija: 10.00 Televizija v šoli: Avstralija — 10.30 Elektronske žarnice — 11.00 Program za delavce: Nekega dne se bodo odprla vrata — 16.30 Za otroke od 6. leta naprej: Grad Eulenstein — 17.10 Za otroke od 11. leta naprej: Mali športni ABC — 17.35 Lassie — 18.00 Tečaj francoskega jezika — 18.25 Zamašek, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija-slika — 18.55 Dragi stric Bill — 19.20 ORF danes zvečer — 18.55 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Pustolovščine dobrega vojaka Švejka — 21.20 Gong — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 22. junija: 10.00 Televizija v šoli: Zvok po človeški roki — 10.30 Pogled z okna: Sprednja Avstrija — 11.00 Angleščina — 11.30 Kaj lahko postanem? — 12.00 Gost pri Alexandru Sacher — Masochu — 18.00 Tečaj italijanskega jezika — 18.25 Zamašek, lahko noč za najmlajše — 18.30 Avstrija-slika — 18.55 Športni

mozaik — 19.20 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Skrivnost Mary Celeste — 21.50 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.00 Srce - dam.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

NEDELJA, 18. junija: 9.40 Pet minut po domače — 9.45 Kmetijski razgledi: Preudarno gospodarjenje — 10.12 Kmetijska oddaja — 10.55 Mozaik — 11.00 Otroška matineja: Sebastijan in Mary Morgan, Boj za obstanek — 11.50 Mestece Peyton — 12.40 TV kažipot — Nedeljsko popoldne — 18.00 Elizabeta I. barvni film — 19.30 Filmska burleska — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Zabavna oddaja — 21.15 Zabavno glasbena oddaja — 21.30 Športni pregled — 22.00 Poročila.

PODELJEK, 19. junija: 17.45 Lutkovni film — 17.45 Lutkovni film — 18.00 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Šest srečanj z Barkerjem — serijski film — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.45 Kratek film — 20.00 TV dnevnik — 20.35 M. Pfeghar: Romeo in Julia — II. del — 22.10 Kulturne diagonale — 23.00 Poročila.

TOREK, 20. junija: 17.45 D. Maksimovič: Izvolite na razstavo — 18.00 Risanke — 18.15 Obzornik — 18.30 Glasbena oddaja — 18.55 Mozaik — 19.00 Razvijajoči se možgani — 4. del — 19.20 Oblikovanje: Poreklo oblikovanja — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Oči brez obraza — francoski film — 22.05 Dokumentarna oddaja — 22.25 Poročila.

SREDA, 21. junija: 17.40 Sebastijan in Mary Morgane — serijski film — 17.40 Sebastijan in Morgan — serijski film — 18.05 Obzornik — 18.20 Jazz na ekranu: Chris Barber Band — III. del — 18.50 Mozaik — 18.55 Od filma do filma — 19.20 S kamero po Svetu: Grenak okus opala (Avstralija) — 20.00 TV dnevnik — 20.35 I. Sekulič: Kronika vaškega pokopališča — III. del — 21.20 Ljudje med seboj: Trenutek Slovencev v Italiji — 22.00 Ivan Rabuzin — II. oddaja nagrajena na festivalu „Bled 72“.

ČETRTEK, 22. junija: 17.50 Zapojte z nami — otroški spored — 18.05 Risanka — 18.15 Obzornik — 20.30 Četrtekovi razgledi: S kulturo na — 18.55 Mozaik — 19.00 Luč znanstvenih spoznanj — oddaja iz cikla Civilizacija — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Četrtekovi razgledi: S kulturo navkreber — 21.00 Bos skozi pekel — japonska nadaljevanka — 21.50 Slavni baletniki — ruski film — 22.35 Poročila.

PETEK, 23. junija: 17.25 Aprilski larifari: Trapollo HH 33 — 18.15 Obzornik — 18.30 Glasbena oddaja: Obisk iz Italije — 18.45 Cesta in mi: Megla, Večja hitrost, večja nevarnost — 18.55 Ekonomsko izrazoslovje: Kotizacija — 19.00 Mestece Peyton — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Oklahoma — ameriški barvni film — 22.50 Pokal oevcev — posnetek — 24.00 Poročila.

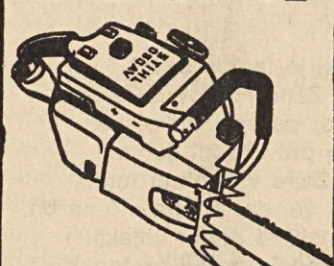
GLOBASNICA

Staro in mlado se je v nedeljo zbralo k otvoritvi nove dvorane pri Šoštanju v Globasnici. Marljiva Smrečnikova družina je sezidala v kratkem času dvorano, ki bo služila raznim namenom. Moderna prostorna dvorana, ki odseva prijetno domačnost, je kot nalašč zgrajena za kulturne prireditve. Ob otvoritvi pa se je pokazalo, da ni nič manj pripravna tudi za družabna srečanja. Gostitelju je uspelo, pridobiti za otvoritev dvorane znani ansambel „Fantje treh dolin“ iz Mežiške doline. Prijetna slovenska domačnost in kvalitetna glasba je privabila goste od blizu in daleč. Ob zvokih narodno-zabavne glasbe in modernih beat ritmov so se neutrudljivi plesalci vrteli še pozno v noč.

Lepi trenutki hitro minevajo. Kar prehitro je bilo zabave konec, nekateri nepotrpežljivi pa že komaj čakajo na slično slavje, ki bo čez štirinajst dni v isti dvorani in ga bo pripravilo domače društvo. Tudi tokrat bo poskrbel za zabavo znani ansambel „Štirje kovači“, da se nihče ne bo dolgočasil.

Poletne obleke do velikosti 50, novi čedni vzorci pri **SATTLER**, Klagenfurt — Celovec, Heuplatz.

STIHL 050AV

eine Universalsäge für die Waldarbeit. 5,5 DIN PS stark und 9,8 kg leicht, außerdem hat sie den vibrationsdämpfenden STIHL-AV-Griff.

Gospodarski in poljedelski stroji — traktorji — motorne žage in vsi nadomestni deli — kuhinje — kuhinjski stroji in vse za gospodinjstvo — otroški vozički — televizijski in radioaparati — šivalni stroji — motorna kolesa — mopedi — mladinska kolesa za birmo

najugodnejše pri domačem podjetju

Johan Lomšek

ŠT. LIPS — TIHOJA 2

9141 Eberndorf — Dobrla vas

Telefon 0 42 37 — 246

Oglejte si zaloge in kupite ugodno!

Avstrijski in južnotirolski predstavniki o „paketu“

Pred kratkim se je sestel v Fulpmesu, južno od Innsbrucka, odbor južnotirolskih in avstrijskih predstavnikov. Le-ta bi moral zasedati že prej, pa so ga preložili zaradi italijanskih volitev (v začetku maja). Za tirolsko deželno vlado je bil prisoten deželni glavar Eduard Wallnöfer, član Avstrijske ljudske stranke, deželni poslanec Zechtl, član Avstrijske socialistične stranke in dr. Mader za Svobodnjaško stranko. Prisoten je bil tudi ministrski svetnik dr. Rieger, ki je zastopal avstrijsko zvezno ministrstvo za šolstvo. Južno Tirolsko pa so zastopali: deželni glavar iz Bozna, dr. Silvio Magnago, senator Brugger, podpredsednik Južnotirol-

ske ljudske stranke Riz, odbornika Spögl in Zelger.

Po sestanku je deželni glavar Eduard Wallnöfer dejal novinarjem, da tako Tirolsko kot Južna Tirolska pričakujeta, da se bodo lahko po sestavi nove italijanske vlade pričela pogajanja o spornih točkah 111 (ki se nanaša na razdelitev senatorskih okrožij, tako da bi bila zagotovljena senatorska mesta za Južnotirolsko ljudsko stranko) in na člen 111 (ki se nanaša na gospodarjenje z električno energijo). Wallnöfer je nadaljeval, da bi lahko potem avstrijska vlada in parlament pričela postopek za ratifikacijo sporazuma v zvezi s pristojnostjo mednarodnega rabsodišča v Haagu. Dejal je tudi, da pričakuje, da bodo v novi italijanski vladi ponovno nekateri predstavniki, kot so se že v prejšnji, obvezali za rešitev južnotirolskega vprašanja.

Razpravljali so tudi o konkretnem načrtu gradnje ljudskih stanovanjskih hiš, na področju Južne Tirolske v zvezi s sklepom deželne tirolske skupščine od 23. maja, s katerim se je tirolska dežela obvezala, da bo uporabila svoja sredstva za izgradnjo stanovanj na Južnem Tirolskem (v Italiji).

V Rimu pa se je sestala italijansko-avstrijska komisija strokovnjakov, ki obravnava vajo priznanje akademskih naslovov. Dogovorili so se za izmenjavo not, kateri sta parafirala deželna glavarja obeh delegacij.

KMETIJSKE STROJE VSEH VRST

VAM NUDI PO UGODNIH CENAH

Trgovina

Adolf in Katarina KRIVOGRAD

9143 Šmihel pri Pliberku
Telefon 0 42 35 - 34 197

Betonske izdelke in gotove gradbene dele, Katzenberger-strope, Purator čistilne naprave, Leca votle opeke in Leca opeke za dimnike ugodno nudi tvrdka

Ing. Alois Leeb

Wolfsberg - Priel, telefon 0 42 52 — 28 78
Köttmannsdorf - Kotmara ves,
telefon 0 42 22 — 79 11 17

BODITE ČLANI IN PODPIRAJTE SLOVENSKI FILMSKI KLUB!

KUPITE PRI DOMAČINU VSE POLJEDELSKE STROJE, PEČI, ŠTEDILNIKE i.t.d.

NUDI V NAJBOLJŠI KVALITETI IN NAJCENEJE

Jožef Pernè KLANČE

9112 GALLIZIEN — GALICIJA

ŽREBANJE

V navzočnosti javnega notarja je dne 2. junija 1972 v prostorih ravnateljstva bilo žrebanje, pri katerem so bile izvečene naslednje številke

1 7 1 4

Vse za žrebanje veljavne zavarovalne pogodbe, ki imajo na zavarovalnem potrdilu omenjene številke na koncu njihovega številčnega zaporedja in tečejo vsaj že tri mesece, so s tem dozorele za takojšnjo izplačilo brez odbitkov. Zavarovalne pogodbe, ki niso bile izžrebane, ostanejo še nadalje v veljavi. Naslednje žrebanje bo 1. decembra 1972.

JUPITER V.V.a.G.

Ravnateljstvo podružnice za Koroško in Vzhodno Tirolsko
9020 Celovec-Klagenfurt, St.-Veiter-Straße 1/1

Za naše podjetje iščemo pleskarske pomočnike in vajence.

Stanovanje na razpologo.

Kličite nas telefonsko
0 42 22 - 32 4 54, Klagenfurt — Celovec

Hans Scarsini

pleskarski mojster
Koningsberger Straße 20

POHIŠTVO ZA DOM IN GOSTE

Rutar - Center

A 9141 Dobrla vas — Eberndorf
Telefon 0 42 36 — 281